

Viestikapula

Kainuun Reserviupseeripiöirin ja Kainuun Reserviläispiöirin tiedotuslehti

Syyskuu 2023

*Kainuun
maakunnallinen maanpuolustusjuhla
Puolangalla 22.09.2023*

Sisällysluettelo

Viestikapula syyskuu 2023

Kainuun Reservipiirien yhteinen tiedotuslehti. Perustettu vuonna 1960.

Lehti välittää tietoa yhdistysten menneestä ja tulevasta toiminnasta sekä maanpuolustukseen liittyvistä aiheista.

Julkaisija:

Kainuun Reserviupseeripiiri
Kainuun Reserviläispiiri

Päätoimittaja: Ossi Laine
Jänönpolku 4 88300 Paltamo

Taitto: Ossi Laine

Aineiston toimitus: oj.laine@gmail.com

Lehteen tulevaa aineistoa voi toimittaa jatkuvasti edellä olevaan sähköpostiosoitteeseen sähköpostiviestin rungossa tai liitetiedostona teksti-, word-, tai pdf-dokumenttina.

Toimitus pidättää oikeuden tarvittaessa lyhentää ja muokata tekstejä.

Kannen kuva: Puolangan taajama ilmakuvassa. Puolangan kunta / Kuvaaja Tuomo Seppänen

2	Sisällysluettelo
3	Puolangan kunnan tervehdys, Harri Peltola
4	Pääkirjoitus, Ossi Laine
5	Kainuun Reserviupseeripiirin palsta, Pertti Schroderus
6	Toiminnanjohtajan palsta, Terho Pelli
7	Kainuun Prikaatin tervehdys, prikaatikenr. Ari Laaksonen
8	Kainuun Rajavartioston tervehdys, Ev. Tuomas Laosmaa
9	Reserviläisliiton tervehdys, Kari Salminen
10	Maanpuolustusjuhla Puolangalla
11	Puolangalla on kesäisin mahdollisuus viikottain pitää yllä ampumataitoaan, Tuomo Seppänen/Puolanka-lehti
13	Jääkäriilike ja suojeluskuntatoiminta Puolangalla, Juhani Palola
15	Puolankalaiset talvi- ja jatkosodassa, Seppo Rajala
16	Kainuun Reservipiirien yhteinen kehittämisseminaari, Ossi Laine
17	Patisaani-iskuista Ylivuokkiin 80 v, Ossi Laine
19	Kainuun Sotilaspoikien perinnekilta, Asko Tolonen
22	14. D:n perinnepäivät Kajaanissa, Ossi Laine
24	Tulta toukokuussa, kilpailun voitto Ristijärvellä, Ossi Laine
26	Rintamataide ja Elämän merkki, Tenho Tikkanen
28	Jääkärien jäljillä, Ossi Laine
29	Reserviläisten maastokilpailu Puolangalla, Juhani Palola
31	Four Day March 2023

Harri Peltola, Pormestari

Puolangan kunnan tervehdys

Turvallisuutta vaarojen keskellä

Puolankalaiset järjestöt yhdessä kunnan ja seurakunnan ovat tänä vuonna järjestämävastuussa Kainuun Maanpuolustusjuhlan osalta. Varsinaisiin sotatoimiin rintamalla osallistuneita veteraaneja ja lottia ei enää ole joukossamme, mutta muita veteraanipalveluita saavia henkilöitä vielä löytyy keskuudestamme. Tämän takia veteraanijärjestö on parhaillaan muuttumassa perinneyhdistykseksi. Puolangan Reserviläiset ja Puolangan Reserviupseerit jatkavat aktiivista reserviläistoimintaa paikkakunnalla samalla kunniottaen myös veteraanisukupolvien aikanaan tekemää arvokasta työtä. Ilman veteraanien aikoinaan tekemää uhrausta ei näitäkään juhlia vietettäisi.

Otsikossa mainittu lause kuvaa Puolankaa. Tämän päivän maailmassa osaamme olla kiitollisia veteraanisukupolvien arvokkaalle työlle isänmaamme hyväksi. Sota on Euroopassa lähempänä kuin aikoihin ja huoli oman maamme turvallisuudesta on myös ollut keskustelunaiheena aiempaa voimakkaammin. Tähän liittyen osa maamme turvallisuusratkaisua on myös puolustusliittoon liittyminen. Paikallisesti näemme, että osa turvallisuutta on päätöstemme mukaisesti huolehtia kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnista. Kuluneina vuosina kunta on käyttänyt palvelujen kehittämiseen ja niiden toteuttamiseen merkittävästi voimavaroja.

Uskon että panostaminen kuntalaisten hyvinvointia palveleviin rakenteisiin on myös osaltaan luomassa tulevaisuuden uskoa meihin kaikkiin. Olemme myös tarjonneet ukrainalaisille sotaa paenneille ihmisille asuntoja, koulutusta ja työtä, mahdollisuuden elää turvassa sotaa paossa.

Puolangan vahvuus on luonto ja se että täällä on tilaa asua ja elää, meille jokaiselle vakituisesti Puolangalla asuvalle löytyy pinta-alaa oman neliökilometrin verran. Maisemat ovat silmää hiveleviä Hepoköngäältä aina Siikavaaran laelle. Vuodenaikojen vaihtelu saa tutunkin maisemaan tuntumaan ennen näkemättömältä. Naapurua ei välttämättä ole pakko nähdä, mutta yhteisöllisyys on vielä vahvaa ja tarvittaessa apua löytyy helposti.

Turvallinen arki on meille kaikille tärkeää. Arjen palvelujen täytyy toimia lähellä ihmistä, ei pitkien matkojen takana. Tällöin tutut ja toimivat lähipalvelut löytyvät taajamasta kävelyetäisyyden päästä toisistaan jatkossakin.

Olette lämpimästi tervetulleita Puolangalle Maanpuolustusjuhlaamme!

Pääkirjoitus

Ossi Laine

Kainuun Reserviläispiiri, puheenjohtaja, vastaava toimittaja

Yhteistyössä on voimaa

Kainuun reservipiirit on perinteisesti julkaissut yhteisen tiedotuslehden Viestikapulan syksyllä pidettävän Kainuun maakunnallisen maanpuolustusjuhlan aikoihin. Vuosien varrella lehti on muuttunut ja sitä on myös pyritty uudistamaan. Nykyisellään lehti ilmestyy sähköisenä kolme kertaa vuodessa. Puolangan tulevaan maanpuolustusjuhlaan painetaan kuitenkin lisäksi pienehkö perinteinen paperiversio.

Kainuun reservipiirien välisestä yhteistyöstä tämä Viestikapula on yksi hyvä esimerkki. Yhteistyötä on tehty ja tehdään monilla muilla alueilla. Elokuussa kokoontuivat reservipiirit yhteiseen kehittämisseminaariin Kajaaniin. Päivän yhtenä tärkeänä teemana oli toiminnan ja yhteistyön kehittäminen niin piiri- kuin yhdistystasolla. Näitä asioita pohdittiin työryhmissä. Työryhmien pohdintojen tuloksena syntyi paljon hyviä ajatuksia, joista monia on edelleen syytä kehittää.

Monelta osin toiminnassa ja viestinnässä on kehittämistä. Läheskään aina toiminnan kehittäminen ei ole helppoa. Reserviläistoiminta on perustunut tehtävään ja toiminta-ajatuksen, jossa ylläpidetään sotilaallisia taitoja ja maanpuolustustahtoa sekä toimitaan jäsenten yhdysiteenä. Nämä ovat ajakohtaisia yhä edelleen. Toiminnan painopisteitä ja totuttuja käytäntöjä on voitava arvioida uudelleen.

Reserviläistoiminnalle ominaista on aina ollut toiminnan monipuolisuus. Tämä on ollut vahvuus ja näin se tulee edelleenkin olemaan. Ammunalla on ollut vankka sija reserviläistoiminnassa. Erityisesti toiminnallinen ammunta on tuonut viime vuosina nuoria jäseniä mukaan yhdistysten toimintaan.

Ammunnan lisäksi keskeisiä toimintamuotoja on ollut aatteellinen toiminta ja reserviläisliikunta. Maanpuolustustahdon ylläpitämisessä ja kohottamisessa on tehtävää tulevaisuudessakin.

Kaikki eivät kuitenkaan halua ampua tai urheilla. Joidenkin kilpailulajien suosio on hiipunut vuosi vuodelta. Näiden tilalle voisi tulla uusien suuntauksien mukaisia lajeja, joilla saataisiin myös nuorempaa jäsenistöä mukaan. Myös vanhojen kilpailulajien uudistaminen sellaisiksi, joihin on matala kynnyksellä tulla mukaan, toimii.

Yhteistyön merkitys on korostumassa tulevaisuudessa erityisesti täällä Kainuussa. Vapaaehtoinen maanpuolustus on monien haasteiden edessä. Yhteiskunnan ja erityisesti syrjäseutujen hitaasti tapahtuva muutos tuo toiminnalle haasteita. Väestön siirtyminen suurempiin keskuksiin vaikuttaa toimintaedellytyksiin.

Yhteistyötä ja yhteistoimintamuotoja naapurialueiden reserviläispiirien kanssa on pyrittävä kehittämään erityisesti liikunta- ja ampumatoiminnassa sekä tiedottamisessa.

Yhdessä toimien ja voimavaroja yhdistäen reserviläisjärjestöt voivat menestyä ja saavuttaa asetettuja tavoitteita maakunnan väestön vähenemisestä huolimatta. Meillä on hyvä pohja, järjestäytymisaste on molemmilla reservipiireillä selvästi korkeampi, kuin keskimäärin Suomessa. Maakunnassa on paljon aktiivireserviläisiä. Mielekkään toiminnan järjestäminen, hyvin sujuva yhteistyö kaikkien tahojen kanssa ja yhteydenpito jäseniin tuovat hyvät toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Hyvää ja toiminnallista syksyä!

Kainuun Reserviupseeripiirin palsta

Pertti Schroderus
Kainuun Reserviupseeripiiri, puheenjohtaja

”Kainuun maakunta on hyvä ympäristö tehdä vapaaehtoista maanpuolustustyötä

Uusimmassa 14. Divisioonan perinneyhdistyksen tiedotuslehdessä, järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Heikki Visti lausui viisauden sanoja: Kainuun maakunta on hyvä ympäristö tehdä vapaaehtoista maanpuolustustyötä.

Silloin kun asenne ja arvomaailma on kohdallaan, niin saman voisi todeta missä maakunnassa tahansa Suomen maaperällä. Maanpuolustuksen asioita on moni meistä syvästi pohtinut, Venäjän aloittaessa mielettömän hyökkäyssodan Ukrainaan.

Reserviyhdistysten toimintaa on viety Kainuussa tarmokkaasti eteenpäin. Liittojen kampanjoimat ammunta- ja liikuntatapahtumat ovat saaneet jäsenistöä hyvin liikkeelle. Tämän lisäksi yhdistysten omat harrastukset ovat keränneet mukavasti jäsenistöämme yhteen. Ristijärvellä järjestetty pistooliampumajuoksu on osoittautunut suosituksi tapahtumaksi keväällä ja sovellettu reserviläisammunta on saanut mukaansa runsaasti uusia lajin harrastajia. Sotkamossa järjestetty kesän aikainen viikkoammunta on pyörinyt runsaalla osallistujajoukolla. Nämä vain muutamia mainitakseni on osoitus Kainuulaisen maanpuolustustahdon nykytilasta.

Kesällä minulla oli mahdollisuus tutustua Jyrkänkosken puolustusasemaan Kuhmossa. Talvisodan tapahtumapaikkojen esilletuonnin lisäksi alueelle on rakennettu hyvät puitteet reserviyhdistysten käyttöön toimivia rakennuskokonaisuuksia. Rohkenen sanoa, että Kuhmossa on talkootyöllä tuotettu Kainuun parhaat tilat reserviyhdistysten toimintojen toteuttamiseksi.

Ampumaratojen osalta on vielä paljon kehitettävää Kainuussa. Sotkamossa on kevään aikana kunnostettu nykyistä Huhtikankaan ampumarata-aluetta ja kunnostamisen jatkotoimia ollaan edelleen suunnittelemassa.

Nuorten jäsenien mukaantulo yhdistyksiemme toimintaan on jatkuvuuden kannalta tervetullutta. Paras houkutin yhdistyksiin liittymiselle ovat olleet eri ammunalliset lajit. Nuoret eivät tunne omakseen osallistumista kokouksiin tai juhlallisiin tapahtumiin. Tärkeää on ottaa uusi nuorisojäsen hallitusti vastaan ja ensimmäinen kohtaaminen ei mielestäni saisi olla pelkkä jäsenmaksu.

Veteraanityö on tällä hetkellä murrosvaiheessa, kun toiminnassa ollaan siirtymässä perinneaikaan. Järjestäytyminen on vielä vaiheessa ja tekemisen roolitus ja vastuut tuntuvat olevan vielä avoimena. Mielestäni reserviyhdistysten rooli on selkeästi perinnetyöhön liittyvissä kenttätöissä, kuten keräysten organisointi, avustustyöt ja erilaiset muistamiset yms. Parasta aikaa ollaan järjestämässä veteraanilipaskeräystä, jonka merkitystä ei ole Kainuun kaikissa osissa tunnustettu. Perusteluna ei mielestäni käy, että veteraanien määrä on vähäinen. Myös veteraanien puolisoita ja omaisia on olemassa ja varsinaisessa perinnetyössä tarvitaan myös rahallista tukea.

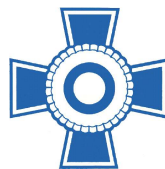
Uskon, että perinneaikaan liittyvät järjestelyt saadaan oikeisiin uomiinsa lähiaikana. Meidän on hyvä tunnistaa keskeisin asia tässäkin yhteydessä, näiden asioiden järjestelyvastuu on meidän sukupolvellemme. Ottakaamme rohkeasti vastuuta tulevista haasteista ja tekemällä saadaan nämäkin asiat hoidettua.

Jatketaan toiminoissamme etenemistä tien suunnassa.

Piiritoimistolta tähystettynä

Terho Pelli, toiminnanjohtaja

Teimme vuoden 2022 syyskokouksissa suunnitelmat tälle vuodelle 2023. Vuosi alkoi oikein rapsakasti järjestämyskokouksilla ja tehdyt suunnitelmat valmiina täytännön pantaviksi.

Kävin tarkoituksella seuraamassa muutamia piirimme kilpailuja. Pistooliampumajuoksu kesäkuussa Ristijärvellä keräsi tämän vuosituhannen ennätysosanoton. Ristijärven yhdistykset ovat kehittäneet mainion matalankynnyksen tapahtuman.

SRA-kilpailu Puolangalla oli oikein näyttävä tapahtuma kuinka tarkkoja ja taitavia ampujia sekä aseenkäsittelijöitä lajin harrastajat ovatkin. Meillä kannattaisi ottaa oppia heiltä aseenkäsittelystä.

Elokuussa Puolangalla järjestettiin piirin maastokilpailut, jossa oli oikein mukavasti osallistujia. Tapahtumasta puolankalaiset ovat luoneet matalankynnyksen tapahtuman johon meillä jokaisella on mahdollisuus osallistua.

Sotatila Euroopassa on jatkunut yli puolitoista vuotta Venäjän laittomasti hyökättyä Ukrainaan. Suomalaisten suhtautumisena Nato-jäsenyyteen tapahtui nopea ja jyrkkä muutos. Valtiojohtomme reagoi nopeasti ja laittoi nopeassa ja joustavassa tahdissa Nato-hakemuksen vireille. Nyt Suomi on sitten Natoon kuuluva maa.

Toimintamme painopisteinä ovat olleet kenttäkelpoisuuden kehittäminen ja maanpuolustustahdon ylläpitäminen. Siis, Liiku-Ammu-Kouluttaudu ja järjestä maanpuolustusjuhliä sekä – tapahtumia. Nyt on helppo todeta, että toimintamme on ollut oikeaa ja oikeansuuntaista.

Toukokuu oli oikein tapahtumien kuukausi. Tulta toukokuussa – tapahtumassa Reserviläispiirimme oli paras Reserviläisliitossa ja Reserviupseeripiirimme oli myöskin paras Reserviupseeriliiton kilvoittelussa. Reserviläisyhdistyksemme menestyivät vallan mainiosti Ristijärven yhdistyksen ollessa valtakunnan paras. Puolangan Reserviläiset sijoittui toiseksi ja Paltamon kolmanneksi – hienoa ja onnittelut!

Reserviupseeripiirin puolella paras oli Ristijärven Reserviupseerit sijoittuen kolmanneksi kaikista Reserviupseeriliiton yhdistyksistä.

Yle uutisoi ”Kainuu voitti jälleen Tulta Toukokuussa – ammentakampanjan: maanpuolustushenki on voimissaan ja maakunnasta löytyy runsaasti aktiivisia reserviläisiä.”

Toukokuussa myös marssittiin, Four Day March, ja Reserviupseeripiirimme oli paras Reserviupseeriliiton piireistä. A-sarjassa Ristijärven Reserviupseerit voittivat ja Paltamon Reserviupseerit olivat neljänsiä sekä Puolangan Reserviupseerit kuudensia. Onnistuimme näissä tempauksissa erinomaisesti ja niinpä sekä piirien, että menestyneiden yhdistyksien kassassa kilahtaa!!!

Eipä tässä vielä kaikki, sillä syyskuu on Maaottelu-marssin aikaa. Haastan kaikki piirimme Reserviläisyhdistykset ja Reserviupseerikerhot marssille ja hoidetaan samanlailla mallikkaasti kuin toukokuiset tapahtumat. Marssikuntommehan onkin nyt rautaa kuten keväällä lupailtiin!!!

Käydäänpä oikein porukalla Puolangan maanpuolustusjuhlassa 22. päivänä syyskuuta.

Lähestymme syksyä ja valmistaudumme tuleviin syyskokouksiin. Edessä on valintojen aika. Uskon, että valmistaudutte huolella ja hyvin tuleviin kokouksiin ja teette hyviä valintoja.

Haluan vielä lausua kiitokset Pertti Schroderukselle ja Ossi Laineelle hyvästä ja toimivasta yhteistyöstä piirihallituksissa. Ossille vielä onnen ja menestyksen toivotukset piirin toiminnanjohtajan tehtävässä.

Toivotan kaikille jäsenillemme oikein hyvää, turvallista ja antoisaa syyskautta sekä tulevaa vuotta.

Kainuun Prikaatin komentajan tervehdys

Prikaatikenraali Ari Laaksonen, Kainuun Prikaatin komentaja

Arvoisat Viestikapulan lukijat,

Tuoreena Kainuun prikaatin komentajana minulla on kunia välittää Kainuun prikaatin tervehdys reserviläispiirien lehteen.

Olemme kokeneet viimeisen puolentoistavuoden aikana merkittäviä muutoksia turvallisuusympäristössä. Muutoksen käynnisti konkreettisesti Venäjän laajamittainen hyökkäyssota Ukrainaan ja tästä seurannut eurooppalaisen turvallisuusajatellun murros. Hyökkäys järkytti enemmän kuin yksikään kansainvälispoliittinen tapahtuma vuosikymmeniin. Tähän kytkeytyi olennaisella tavalla Suomen ja Ruotsin päätös hakea Natojäsenyyttä keväällä 2022 ja jäsenyyssprosessien eteneminen vuoden 2023 kuluessa.

Puolustusvoimien tärkein tehtävä on Suomen sotilaallinen puolustus, joka rakentuu sekä ennaltaehkäisykyvystä että torjuntakyvystä. Nato-jäsenenä Suomen puolustus perustuu vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana liittouman yhteistä pelotetta ja puolustusta. Jäsenmaana Suomi päättää jatkossakin sotilaallisen maanpuolustuksen toteuttamisperiaatteista. Samalla Puolustusvoimien pitkäjänteinen ja tasapainoinen kehittäminen jatkuu. Puolustuselonteon mukaisesti strategisten hankkeiden jälkeen on vuorossa maapuolustuksen uudistaminen, joka on jo käynnissä paikallispuolustuksen osalta. Yleinen asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto muodostavat keskeisen perustan myös jäsenmaana.

Nato-jäsenyyden myötä Kainuun prikaatin kansainvälinen harjoitustoiminta on laajentunut, kasvu alkoi oikeastaan hakuprosessin myötä jo viime vuoden heinäkuussa. Pohjoinen ulottuvuus ja arktinen alue kiinnostavat liittolaismaitamme ja sitä myötä halukkuus osallistua Pohjois-Suomessa ja Lapissa toteutettaviin harjoituksiin. Joukkomme ovat harjoitelleet kevään aikana useita viikkoja yhdysvaltalaisien, norjalaisten, ruotsalaisten ja englantilaisten yksiköiden kanssa.

Syksyn aikana ulkomaalaisia vieraillee paikallispuolustus-harjoituksissa ja osallistuu eri opetustilaisuuksiin. Samalla vuoden 2024 harjoitustoiminnan suunnittelu on jo kiivaasti käynnissä ja on oletettavaa, että tulevaisuudessa harjoituksissa tulemme toimimaan jälleen liittolaisten ja kumppaneiden kanssa. Harjoitusten aikautus ja laajuus tulevat edellyttämään asevelvollisuusjärjestelmämme täysimääräistä hyödyntämistä. Yhteensovitettu koulutus- ja harjoitustoiminta on tullut jäädäkseen.

Asevelvollisuus on puolustusratkaisumme kulmakivi. Asevelvollistemme, varusmiesten ja reserviläisten, asenne ja osaaminen ovat osoittautuneet eri harjoituksissa ja tilaisuuksissa hyvin kansainvälisen vertailun kestäväksi. Välitön ja luonteva yhteistoiminta sekä yhdessä tekemisen meininki ovat vahvuksiamme, joka mahdollistaa haastavienkin tilanteiden ja tehtävien ratkaisun. Osaaminen ja kielitaito riittävät.

Teidät on varusmiesaikana koulutettu vastuullisiin reservin tehtäviin sekä yksilönä että joukkona. Toimintaympäristön muutos, uusien järjestelmien käyttöönotto ja toiminnan kansainvälistyminen edellyttävät osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä. Koulutettu reservi on osa puolustusratkaisua ja täten puolustuskyvyn ennaltaehkäisevää vaikutuksen muodostumista jo normaalioloissa. Osaava reservi on keskeinen osa Puolustusvoimien torjuntakyvyn muodostamista ja ylläpitoa. Kertausharjoitukset ovat osaa tätä osaamisen kehittämistä, mutta osallistuminen niin maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaan kuin reserviläisjärjestöjen toimintaan on jatkossakin erinomainen tapa pitää yllä maanpuolustustahtoa ja reservin osaamista sekä valmiutta.

Toivotan kaikille Viestikapulan lukijoille hyvää alkavaa syksyä ja turvallista loppuvuotta 2023.

Rajavartiolaitoksen tehtävä on taata rajojen turvallisuus kaikissa oloissa

Eversti Tuomas Laosmaa, Kainuun Rajavartioston komentaja

Hyvät reserviläiset, kansainvälisen tilanteen vakavuudesta huolimatta tilanne Suomen valtakunnan rajoilla on rauhallinen ja vakaa. Tilanteiden nopeat muutokset ovat kuitenkin mahdollisia. Rajavar-tiolaitoksen tehtävä on varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin rajoillamme. Olemme 104 vuotta olleet, ja olemme jatkossakin, rajaturvallisuuden ammattilaisia ja valmiusorganisaatio maalla, merellä ja ilmassa. Tätä tehtävää täytämme joka päivä ja kaikkina vuorokauden aikoina.

Kainuun rajavartioston toiminnan painopiste on normaaliaikana rajaturvallisuustehtävissä, joista tärkeimpiä ovat rajojen valvonta, rajatarkastukset ja harvaan asuttujen alueiden viranomaistehtävät. Osana rajaturvallisuustehtäviä Kainuun rajavartiosto vastaa toiminta-alueellaan alueellisen koskemattomuuden valvonnasta sekä ylläpitää valmiutta alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen. Tilanteen niin vaatiessa Rajavartiolaitos osallistuu valtakunnan puolustamiseen. Tällä saralla rajavartioston tehtävät ovat kovinta laatua.

Säätelemme valmiuttamme ja suuntaamme toimintaamme tilanteen mukaisesti. Tämänhetkisessä tilanteessa ei-sotilaallinen hybrdivaikuttaminen on vallitsevin yhteiskuntaamme kohdistuva ulkoinen uhka. Kainuun rajavartiosto on osaltaan varautunut Suomeen kohdistuvaan hybrdivaikuttamiseen. Myös tilanteeseen, jossa rajan yli saapuu laittomasti merkittävä määrä ihmisiä.

Rajavartiolaitos huolehtii maanpuolustustehtävästään kouluttamalla omaa henkilöstöään, varusmiehiä ja reserviläisiä. Varusmiehiä koulutetaan Ivalossa, Onttolassa ja Immolassa. Kainuun rajavartiostossa ei ole enää varusmieskoulutusta, mutta pidämme vuosittain kertausharjoituksia ja osallistumme yhdessä reserviläistemme kanssa puolustusvoimien järjestämiin harjoituksiin.

Maanpuolustustehtäviin liittyvä suunnitelma- ja materiaalivalmiutemme on ja pidetään korkealla tasolla. Nato-jäsenyytemme heijastuu puolustussuunnitteluunne ja suorituskykyihimme. Rajavartiojoukkojen tehtävät ovat Suomen rajoilla, kansallisessa puolustuksessa. Nato ei tuo muutosta tähän. Yhteistyö sotilaallisessa maanpuolustuksessa toimii saumattomasti puolustusvoimien, meillä Kainuussa Kainuun prikaatin kanssa.

Suomen puolustaminen perustuu yleiseen asevelvollisyyteen ja reserviläisistä perustettaviin sodan ajan joukkoihin. Suomen puolustamisessa avainasemassa on maanpuolustustahtoinen, hyvin koulutettu ja toimintakykyinen reservi.

Te, reserviläiset, olette Suomen puolustuksen selkäranka. Reserviläisyhdistysten toiminta tukee valmiuden ylläpitoa ja tekemänne pyyteeton työ isänmaan eteen on korvaamatonta. Työnne merkitys näkyy yhteiskunnassamme korostuneesti eritoten aikoina, kun epävarmuuden uhatessa maailmaan tarvitaan turvallisuuden takaavia yhteisiä peruskallioita. Huolehditte tuosta peruskalliosta yhdessä jatkossakin! Hyvä sotilaallinen valmius muodostaa pidäkkeen, joka ennaltaehkäisee Suomen joutumista hyökkäyksen kohteeksi.

Kiitän Kainuun Reserviläisiä tekemästänne työstä ja toivotan Teille ja kaikille lehden lukijoille mu-kavaa ja liikunnantäyteistä syksyä!

Kainuun rajavartioston komentaja
Eversti Tuomas Laosmaa joukkoineen

Reserviläisliiton puheenjohtajan tervehdys

Kari Salminen, Reserviläisliiton puheenjohtaja

Puheenjohtajakauteni alkoi tammikuun ensimmäinen päivä, jolloin päättyi Ilpo Pohjolan kuusi vuotta ja kolme kautta kestänyt puheenjohtajuus. Puheenjohtajakausi on aina kaksivuotinen. Ennen liiton puheenjohtajuutta toimin liittohallituksessa kymmenen vuotta, liiton valiokunnassa kuusi vuotta ja puheenjohtajistossa kolme vuotta. Olen ammatiltani maarakennusalan yrittäjä ja sotilasarvotani reservin ylivääpeli.

Tämäkin vuosi on alkanut vauhdikkaasti. Alkuvuodesta laadimme eduskuntavaaleja varten vaaliohjelman, jonka allekirjoitti hieman yli 270 kansanedustajaehdokasta. Näistä 54 valittiin uuteen eduskuntaan, joten yli neljännes tämän kauden kansanedustajista on sitoutunut Reserviläisliiton vaaliohjelman tavoitteisiin. Vaalien jälkeen pääsimme Säätytalolle asiantuntijakuulemisiin, kun puolueet neuvottelivat ja laativat uutta hallitusohjelmaa.

Monia meille tärkeitä asioita, kuten selvitys sotilaskäyttöön soveltuviin varusteiden, tarvikkeiden ja aseiden verovähennysoikeuden luomisesta, saatiin hallitusohjelmaan. Esitin tätä verovähennysoikeutta ensimmäisen kerran jo viime syksynä, kun kävin keskusteluita useiden eri tahojen ja päättäjien kanssa. Edunvalvonta- ja vaikuttamistyö tämän osalta jatkuu edelleen aktiivisena, jotta tämä saadaan vietyä maaliin asti.

Ammunnan toimintamahdollisuuksien kehittäminen näkyy vahvasti tänä vuonna. Viime vuonna saatu säätiötuiki aseiden ja patruunoiden hankintaan jatkuu myös tänä vuonna. Kannustankin piirejä ja yhdistyksiä tarttumaan tähän mahdollisuuteen, mikäli ette ole vielä hakeneet tukea tämän vuoden osalta. Seuraavat tukihakemukset käsitellään liiton valiokunnan joulukuun kokouksessa.

Reservin koulutuksen kehittämissuunnitelman (RESKESU) jalkauttaminen näkyy vahvasti myös tänä vuonna. RESKESUssa määritellään Puolustusvoimien, MPK:n ja reserviläisjärjestöjen tehtävät ja näiden edellä mainittujen tahojen välinen yhteistyö. Reserviläisliiton ja Suomen Reserviupseeriliiton yhteisenä projektipäällikkönä aloitti toukokuussa Timo Mustaniemi, joka siirtyi meille MPK:n koulutuspäällikön tehtävistä.

Timon pätehtävänä on RESKESUn jalkauttaminen. Hän on jo tähän mennessä laatinut muun muassa aselupaohjeen jäsenistölle sekä kartoittanut Puolustusvoimien, MPK:n ja reserviläisjärjestöjen välistä yhteistyötä ja myös siviiliammumaratojen tilannetta. Uuden RESKESU:n päivittäminen on myös käynnistynyt ja Timo on siinä vahvasti mukana.

Jäsenkasvu jatkuu Reserviläisliitossa edelleen, kun uusia jäseniä on tullut jälleen tänä vuonna poikkeuksellisen paljon. Kasvanut kiinnostus reserviläistoimintaa kohtaan näkyy siinä, että olen saanut runsaasti yhteydenottoja jäsenistöltä, mikä on erinomainen asia. Sehän on juuri puheenjohtajan tehtävä, että on helposti lähestyttävissä, tavoitettavissa ja kuuntelee, mitä paikallistasolla tapahtuu. Olen teitä varten, joten olkaa rohkeasti minuun yhteydessä. Liiton toimiston väki auttaa teitä myös tarpeen vaatiessa.

Kasvavalle jäsenistölle on tärkeää kehittää ja järjestää monipuolisesti toimintaa. Kainuun Reserviläispiiri onkin aktivoitunut monella tapaa jäsenistöään ja haluan onnitella piiriä Tulta toukokuussa! -haastetapahtuman tämän vuoden piirisarjan voitosta! Lisäksi pienten yhdistysten sarjassa Kainuun Reserviläispiirin yhdistykset nappasivat kolmen kärjen. Aktiivisimmat piirit ja yhdistykset palkittiin liiton toimesta rahallisilla kannustintuilla. Kaiken kaikkiaan Tulta toukokuussa! -haastetapahtuman puitteissa ammuttiin tänä vuonna noin 850 000 laukausta. Tapahtuma on ollut iso menestys ja haluankin kiittää kaikkia siinä mukana olleita.

Eräs tunnettu suomalainen poliitikko ja ministeri on aikoinaan todennut, että ennustaminen on vaikeaa, varsinkin tulevaisuuden ennustaminen. Tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa tämä sanonta pitää enemmän kuin paikkaansa. Mutta me suomalaiset emme ole pelänneet tulevaa ja olemme aina osanneet varautua pahimman varalle, kun vieressämme on iso ja arvaamaton naapuri. Suomalaisten maanpuolustustahto on tällä hetkellä poikkeuksellisen korkealla, mikä on erinomainen asia.

Haluan toivottaa kaikille Kainuun maanpuolustajille oikein hyvää syksyä ja alkavaa talvea!

Kainuun maanpuolustusjuhla

22.9.2023
Puolangalla

Ohjelma

Klo 9.40	Lipunnosto, Puolankajärven koulu Koulukatu 2
Klo 10.00	Jumalanpalvelus kenttärovasti Penna Parviainen Lippulinna sankarihaudoille Seppeleen lasku Marssi koulukeskukselle
Klo 11.15	Ruokailu, Puolankajärven koulu
Klo 10.30 - 14.00	Kainuun prikaatin kalustonäyttely, Perinneasenäyttely, Puolankajärven koulu
Klo 12.30	Pääjuhla, liikuntahalli

Kainuun maanpuolustusjuhlan pääjuhlan ohjelma

Suomen lippu saapuu

Lippulaulu	Lapin sotilassoittokunta ja yleisö
Tervehdyssanat	Pormestari Harri Peltola
Kuoroesitys	Van-kuoro
Juhlapuhe	Kainuun Prikaatin apulaiskomentaja eversti Ari Lehmuslehti
Musiikkiesitys	Lapin sotilassoittokunta
Tervehdykset	Lapin sotilassoittokunta
Musiikkiesitys	Pormestari Harri Peltola
Sormustaulujen luovutus	Lääninrovasti Hannes Seppänen
Päätössanat	Lapin sotilassoittokunta ja yleisö
Kainuun marssi	

Suomen lippu poistuu

Isot kunniamerkit.

Järjestää Puolangan reserviläis- ja veteraanijärjestöt sekä
Puolangan kunta ja Puolangan seurakunta.

Lippulaulu

Siniristilippumme,
sulle käsin vannomme, sydämin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.

Kuin taivas ja hanki Suomen
ovat värisi puhtahat.
Sinä hulmullas mielemme nostat
ja kotimme korostat.

Isät, veljet verellään
vihki sinut viiriksi vapaan maan.
Ilomiellä sun jäljessä käymme
teit' isäin astumaan.

Sun on kunnias kunniamme,
sinun voimasi voimamme on.
Sinun kanssasi onnemme jaamme
ja iskut kohtalon.

Siniristilippumme,
sulle valan vannomme kallihin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.

San. V.A. Koskenniemi
Säv. Yrjö Kilpinen

Kainuun marssi

Kuulkaa korpeimme kuiskintaa,
jylhien järvien loiskintaa!
Meidänpä mainetta mainivat nuot
koskien ärjyt ja surkeat suot!
Meidänpä vapautta vaarat on näät!
Meidän on laulua lahtien pää!
Meille myös kevätkin keijunsa toi,
rastas ja metso taälläkin soi.

Taival lie hankala – olkoon vaan!
Luonto lie kitsas – siis kilpaillaan!
Kolkassa synkeän syntymämaan
piirtimme piilköhöt paikoillaan!
Vainojen virmat, oi vaietkaa!
Rapparit, ryöstäjät, kajjotkaa!
Miekkää ei tarvis – tarmoa vaan
puolesta hengen ja heimon ja maan.

Nosta jo rintaasi maausko uus,
taannuta taika ja vanhoillisuus!
Maamies, muista, miss' onnesi on,
riihesi rikkaus riippumaton!
Kainuhun kansa, ah arpasi lyö!
Missä on ryhtisi, kunnia, työ?
Meidän on uudesta luotava maa,
raukat vaan menköhöt merten taal!

San. Ilmari Kianto
Säv. Oskari Merikanto

Puolangalla on kesäisin mahdollisuus viikottain pitää yllä ampumataitoaan

Reserviläistoiminta on vilkastunut Puolangalla viime vuosina

Reserviläistoiminta on vilkastunut Suomessa viimeisen vuoden aikana. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on tuonut sodan mahdollisuuden hyvin konkreettisesti jokaisen suomalaisen arkeen ja tämä on luonnollisesti heijastunut myös reserviläistoinnassa, joka muutoinkin on Suomessa ollut aina jopa poikkeuksellisen aktiivista.

Syy suomalaisten aktiivisuuteen reserviläistoinnassa juontanee käymistämme sodista ja niiden jälkimainingeista. Suomen itäraja Venäjän kanssa on pitkä ja itärajan takaa on ollut uhka ja tullut vainoaja jo vuosisatojen ajan.

Myös Puolangalla reserviläistoiminta on aina ollut aktiivista ja nykyinen maailmantilanne on lisännyt kysyntää muun muassa ampumaharrastukselle ja -harjoittelulle.

Torstaina 18.5 2023 Puolangan reserviläiset järjestivät valtakunnalliseen Tulta toukokuussa! -kilpailuun liittyvän tapahtuman, johon kuului maastomarssi sekä ammuntilaisuus.

Tulta toukokuussa! on koko toukokuun käynnissä oleva kilpailu, jonka aikana paikallisia reserviläis- ja reserviupseeriyhdistyksiä kannustetaan järjestämään jäsenistölleen ampumatilaisuuksia. Kilpailu järjestetään yhteistyössä Reserviläisliiton ja Suomen Reserviupseeriliiton kesken.

Jokaista reserviläistä kannustetaan suorittamaan mahdollisimman monta, mutta vähintään yksi kymmenen laukauksen sarja toukokuun aikana. Jokaisesta päivästä, jolloin on ampuunut vähintään kymmenen laukausta, saa suoritusmerkinnän oman yhdistyksensä kokonaissuoritusmäärään. Viime vuonna Tulta toukokuussa! -haasteen aikana ammuttiin yli puoli miljoonaa laukausta

Puolangan reserviläisillä on käytössä Puolangan Ampujien Soidinkankaan ampumarata. 18.5 amuntoihin osallistui parikymmentä reserviläistä.

Marssitapahtuma mukana ammuntilakisassa

Helatorstain tapahtuma oli myös osa Reserviläisurheiluliiton Four Days March eli nelipäiväistä marssitapahtumaa, joka järjestetään 18. - 21. toukokuuta.

- Aktivoimme jäseniä tulemaan marssimaan. Tarkoituksena on, että neljän päivän aikana marssitaan ainakin yhteensä kymmenen kilometriä, kertoi marssilla mukana ollut Puolangan Reserviläiset ry:n hallituksen jäsen Matti Sutinen.

Marssitapahtumassa on tarkoituksena liikkua luonnossa maasto-olosuhteissa tai sitten metsäpolkuja tai metsäautoteitä pitkin.

- Marssitapahtuma on kaikille avoin, eikä tarvitse kuulua mihinkään reserviläisjärjestöön. Tämän päivän marssilla meitä oli kuusi henkilöä, Sutinen kertoi.

Valtakunnallisen kisan voitto Puolangalle

Marssin lisäksi torstaina pidettiin ampumatilaisuus, jossa reserviläiset pääsivät osallistumaan Tulta toukokuussa! -haastekilpailuun.

- Eniten ampumasuorituksia kirjannut yhdistys palkitaan valtakunnallisesti. Vuosi sitten Puolangan reserviläiset voittivat tämän koko kilpailun, Sutinen kertoi.

Haastekilpailun tavoitteena on myös kannustaa jäseniä aktiiviseen ampumatoimintaan.

- Järjestämme viikoittain ammuntoa ja Puolangan Ampujien radalla. Tätä kautta pyritään mahdollistamaan sellaisten reserviläisten ampumaharjoittelu, joilla ei ole omaa asetta tai mahdollisuutta päästä ampumaan, Sutinen selvitti.

Marssille osallistui kuusi henkilöä. Kuva Matti Sutinen

Järjestetyissä ammunnoissa opetellaan aluksi turvallinen aseenkäsittely ja käyttäytyminen ampumaradalla. Valvonnan alla voi ampua toisen aseella ja Puolangan reserviläisillä on oma pistooli, jolla voi ampua pistooliammuntoja.

Ammuntoihin saavat osallistua Puolangan reserviläisyhdistysten jäsenet. Puolangan Reserviläiset ry:n jäseneksi pääsee asepalveluksen suorittanut henkilö ja Puolangan Reserviupseerien jäseneksi upseeri. Jäseneksi voi liittyä Reserviläisliiton tai Reserviupseeriliiton nettisivujen kautta.

- Toimintamme on aktivoitunut ja uusia jäseniä on tullut mukavasti mukaan koko ajan ja vanhojakin jäseniä on onnistuttu innostamaan mukaan toimintaan, Sutinen kertoi.

Puolangan Reserviläiset ry:ssä on tällä hetkellä noin neljäkymmentä jäsentä. Puolangan Reserviupseerien jäsenmäärä on suurin piirtein samaa luokkaa.

Jos ja kun on kiinnostunut ammuntaharjoittelusta tai reserviläistoiminnasta, mukaan pääsee liittymällä reserviyhdistyksen jäseneksi. Ampumaan pääsee sen jälkeen helposti.

- Ilmoittaa vain halukkuutensa tulla ampumaan tai tulee näin kesäisin viikoittaisille ampumavuoroillemme. Riittää, että tulee paikalle, on sään

mukainen varustus ja kuulosuojat sekä silmäsuojalasit mukana.

- Olemme nyt täällä Puolangan Ampujien radalla. Kiitokset heille siitä, että olemme saaneet käyttää tätä rataa. Mikään itsestänselvyyys ampumaratojen käyttömahdollisuus ei ole. Tästäkin radasta syntyy kuluja ja olemme vastavuoeroisesti tänä keväänä auranneet tien tänne Soidinkan-kaan radalle, Sutinen sanoi.

Reserviläistoiminnan pääpaino on ammuntojen järjestämisessä.

- Lisäksi meillä on perinnetoimintaa eli kunniavartiot sankarihaudoilla ja seppeleenlaskua juhlapyhinä. Myös veteraanityötä tehtiin silloin, kun meillä oli vielä veteraaneja täällä.

Sutinen toimii myös ampumavastavana ammunnoissa. Heikki Ohtamaa on Puolangan Reserviläiset ry:n puheenjohtaja ja Harri Peltola Puolangan Reserviupseerit ry:n puheenjohtaja.

Ukrainan sota terästi toimintaa

Kuten koko maassa, myös Puolangalla reserviläistoiminta aktivoitui entisestään Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022.

- Lainatakseni Heikki Ohtamaan sanoja ”kohotimme valmiutta”. Tuolloin avattiin tie tänne ampumaradalle ja alettiin pitää harjoituksia ja aktivoida jäseniämme, Sutinen kertoi.

Ammuntaa pääsee harjoittamaan valvotuissa ja turvallisissa oloissa. Mikäli harrastus kiinnostaa, siihen on varsin helppo päästä mukaan.

- Jos on vähänkään kiinnostusta ammuntaan, niin kannattaa ottaa yhteyttä joko Puolangan Ampujiin tai reserviläisjärjestöjen jäseniin. Sitä kautta pääsee jo hyvin alkuun, Sutinen neuvoi.

- Nämä ovat hyvin matalan kynnyksen tapahtumia, mitä me järjestämme. Kaikilla on helppoa tulla, me autamme täällä alkuun, opastamme ja neuvomme. Oma asettakaan ei tarvitse olla, ja oman aseensa hankkiminen on nykyaikana hyvin pitkäaikainen prosessi. Kun harrastus alkaa kiinnostaa enemmän, sitten voi harkita oman aseensa hankintaa.

Sovellettu reserviläisammunta on nousussa

Normaaliammuntojen lisäksi järjestään nykyisin myös sovellettua reserviläisammuntaa, mikä on hyvin suosittua niin Suomessa kuin ulkomailla.

- Kyseessä on toiminnallinen ammunta, johon liittyy turvallinen aseensa käyttö ja erilaisten tehtävien suorittaminen ammuntojen aikana, Sutinen kertoi.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että on esimerkiksi erilaisia ampumapaikkoja, jossa pitää tietyssä ajassa ampua tietyillä aseilla ja välillä vaihtaa paikkaa. Sovellettu reserviläisammunta juontaa juurensa practical-ammunnasta.

- Harjoitteleminen sovellettua ammuntaa ja kilpailemme myös SM-tasolla ja viimeiset parikymmentä vuotta meillä on joka vuosi ollut Puolangan reserviläisistä edustus SM-kisoissa, Sutinen sanoi.

Teksti ja kuva: Puolanka-lehti / Tuomo Seppänen

Jääkäriliike ja Suojeluskuntatoiminta Puolangalla

Teksti: Juhani Palola

Jääkäriliike Puolangalla

Puolangalta lähti jääkärikoulutukseen Lockstedtiin kolme miestä: Otto Heikkinen, Tuomas Kanninen ja Manne (Maunu) Moilanen. Väapeliksi ylenyt Otto Heikkinen osallistui vapausotaan ja jatkosodassa hän toimi joukkueenjohtajana JR12:ssa Sallan suunnalla.

Puolangalla osallistuttiin jääkärivärväykseen innokkaasti. Puolangan kautta kuljetettiin noin 200 jääkäriä tai pakolaista. Esko Oikarinen kertoo kirjassa "Hollan jääkäreitä - itäinen etappi 100 vuotta" jääkärivärväyksestä ja etappitalosta Puolangalla seuraavaa: "Etappitalona Puolangalla toimivat Mularin kievari ja Jukolan autiotila yhdessä. Jääkäri Tauno Ilmoniemi oli määrätty etappijääkäriksi Puolangalle. Mularin kievari oli jääkäriliikkeen tärkeä välityspaikka. Kievarin isäntä Olli Mulari suhtautui jääkärien asiaan ymmärtämyksellä saavuttaen heidän luottamuksensa. Mulari oli iloinen ja huumorintajuinen mies, joka osasi myös englannin kieltä.

Kajaanilaisen Osuusliike Maakunnan johtaja Heikki Turunen antoi aution Jukolan tilansa etappitaloksi. Etappijääkäri Ilmoniemi asui aluksi muutama päivän Mularin kievarissa ja sen jälkeen asettui asumaan Jukolaan, mutta ruokaili jatkossakin Mularin kievarissa. Ilmoniemi oli nimellisesti maanmittari livari Heikinheimon apulainen. Puolangan etappitalon tarina alkoi 18.9.1916 ja päättyi marraskuun lopulla 1916, kun Ilmoniemen oli paettava Hallaan. Syynä oli nimismiehen epäily Ilmoniemen maanmittarin apulaisroolin oikeaperäisyydestä ja paljastumisen vaara."

Muita etappitaloja olivat Housuvaara, Sakarin talo Hiltulanniemessä (jossa asuivat Adolf ja Hilma Räisänen), Törmänmäessä kievarinakin toiminut Alatalo (isäntinä Heikki ja Matti Väisänen), Väyrylänkylän Lahtelassa ollut Niemen kievari (isäntä Kasper Ylälehto), Askanmäen talo (jossa asuivat omina perhekuntinaan Juho ja Elsa

Moilanen perheineen, Aatami ja lida Holappa perheineen sekä Juho ja Anna Karvonen perheineen). Puolangan Suolijärvellä käyntitalona toimi maanviljelijä Janne Wikstömin, sittemmin Virrankarin, isännöimä Mäkelän talo. Vattuperän kautta tultiin Viitalaan, jossa isäntä oli likka Lapinlampi ja emäntänä Kaisa Lapinlampi.

Jääkärien värväyksen aktivisteja Puolangalla olivat mm. maanmittausinsinööri livari Heikinheimo, maatalousneuvoja Vihtori Iitu, kauppiat Antti Halonen, Yrjö Leinonen ja Antti Räsänen sekä kansakoulunopettaja Walter Varis ja torppari Jaakko Mulari. Paikkakunnan nimismiehen Otto Allinniemen poika Aslak piti huolen siitä, että jääkäritarjokkaat saivat asianmukaiset passit. Hän käytti isänsä tietämättä nimismiehenleimasinta

Suojeluskuntajärjestön toiminta Puolangalla

Puolangan maaperä oli todella otollista suojeluskunta-aatteen leviämiseksi. Työväestöä oli vähän, eivätkä maaseudun pienviljelijätkään olleet kannattaneet edellisissä eduskuntavaaleissa sosiaalidemokraatteja juuri ollenkaan. Puolanka kuului "valkoisessa" Kainuussa sen "vitivalkoisiin" alueisiin. Puolangalla perustettiin suojeluskuntia suhteellisesti enemmän kuin muualla Kainuussa, yhteensä kymmenen suojeluskuntaa!

Puolangan kirkonkylän suojeluskunta perustettiin palokuntana elokuussa 1917. Palokunta muutettiin suojeluskunnaksi marraskuussa. Kaupanhoitaja Seppo Mattila toimi puuehjohtajana palokunnan perustavassa kokouksessa. Läsnä oli 50 henkeä eri puolueista. Myös sosialistit olivat mukana, mutta vetäytyivät myöhemmin syrjään, kun työväenliikkeen oma järjestäytyminen alkoi.

Perustamisen puuhamiehinä olivat edellä mainitun lisäksi J. Asp, J. Lehmikangas, J. Väyrynen, S. Holappa, J. Tauriainen ja H. Oikarinen. Muita tukihenkilöitä olivat V. Iitu, A. Allinniemi, kauppiat Räsänen ja Leinonen, J. Mäkeläinen, H. Jokelainen, kauppias A. Halonen ja apteekkari O. Järnstedt.

Suojeluskunnan ensimmäisenä päällikkönä toimi kaupanhoitaja Seppo Mattila kansalaissotaan saakka. Suomen kansalais- eli vapausota käytiin 27.1.1918 – 15.5.1918. Seppo Mattila poistui pian rintamalle ja 24.2. suojeluskunnan päälliköksi valittiin postinhoitaja Jaakko Asp, varapäälliköksi koneenkäyttäjä Sulo Salo sekä esikuntaan kauppiat A. Halonen ja Y. A. Leinonen, opettaja V. H. Varis, nimismies B. Renlund sekä talolliset M. Heikkinen ja A. Allinniemi.

Suojeluskunta-aatteelle suojean ilmapiirin vallitessa maaseudun maatyöväestöä liittyi alusta alkaen järjestöön. Sen jäsenmäärä oli jo perustamisvuoden lopulla liki sata. Senaatti julisti 16.1.1918 suojeluskunnat hallituksen joukoiksi. Niinpä Puolangan suojeluskunta veloitettiin ottamaan osaa kansalaissotaan. Puolangan miehet osallistuivat pääasiassa Savon, Viipurin ja Haminan taisteluihin.

Vapaaehtoisia toimi muuallakin, sillä molemmat sodassa kaatuneet Puolangan suojeluskuntalaiset taistelivat lännessä. Väyrylänkyläläinen Eeli Mäkäriäinen Ahlaisissa ja Askankylästä kotoisin ollut Hannes Sutinen Tampereella. Yhteensä suojeluskuntiin kuului kansalaissodan aikaan noin 650 miestä.

Kansalaissodan jälkeen vuoden 1919 alussa suojeluskunnat tulivat itsenäisiksi, riippumattomiksi muusta sotilashallinnosta. Puolanka muodosti oman suojeluskunta-alueensa, jonka paikallisjohdon alaisuudessa kyläosastot toimivat.

Aluepäällikkö Janne Mäkelä ottaa suojeluskuntalaisten valan vastaan v. 1927

Vuonna 1927 suojeluskunnat määrättiin lailla osaksi puolustusvoimia. Suojeluskunnat muodostivat perustan, jolle talvisodan puolustusvalmius perustui paikalliselta tasolta lähtien. Vuoden 1944 välirauhansopimuksella suojeluskuntajärjestö lakkautettiin 3.11.1944.

Suojeluskunnan tehtävänä oli maanpuolustushengen ja -kyvyn vahvistaminen. Toiminnan sisältönä oli sotilaallinen koulutus, urheilutoiminta ja valistustyö. Kirkonkylällä suojeluskuntatalo ostettiin nuorisoseuralta v. 1926. Myöhemmin talo tunnettiin Ryhdin talona ja nykyisin Pessimismitalona. Suojeluskuntatalo rakennettiin Väyrylänkylälle v. 1932 ja Latvankylälle v. 1937. Suojeluskuntatoiminta keskittyi pitäjän eteläisessä ja keski-osassa oleviin kyliin.

Suojeluskuntatoiminta oli Puolangalla hiljaista 1920-luvun puoliväliin saakka paikallispäälliköiden alinomaisen vaihtuvuuden takia.

Vasta Janne Mäkelän tullessa paikallisapäälliköksi (päällikkyys 1922 -1934) suojeluskunnan toiminta jäntevöityi. Vuonna 1926 suojeluskunta sai aseistukseksi paksupiippuisia kivääreitä ja konepistoolin.

Juuri 20-luvun puolivälistä alkaen sotilasharjoituksia voitiin suorittaa säännöllisesti. Aktiivisimmat kyläosastot toimivat kirkonkylällä, Väyrylänkylällä ja Latvankylällä. Harjoituksia pidettiin säännöllisesti myös Törmänmäessä, Kotilankylällä ja Kongasmäellä. Toiminnaltaan suojeluskunnat olivat merkittävin järjestö Puolangalla sotien välisenä aikana.

Lähteet:

Hallan jääkäreitä – itäinen etappi 100 vuotta, toim. Markku Korteniemi ja Kimmo Oikarinen, 2017

Puolangan kirja, kustantajat Puolangan kunta ja seurakunta, toimittanut Jorma Wilmi, 1985

Ajalla vaaran, vaivan, julkaisija Puolangan veteraanijärjestöt, toimittanut Toivo Hyyryläinen, 1990

Puolankalaiset talvi- ja jatkosodassa

Teksti: Seppo Rajala

Kuva: Sa-kuva

Talvisota

Maailman melskeet ulottuivat Puolangallekin, kun Neuvostoliitto alkoi toteuttamaan etupiirijatteluaan loppuvuodesta 1939. Lokakuussa myös Puolangan miehet saivat määräyksen saapua ylimääräisiin harjoituksiin suojeluskunnan talolle (sittemmin Ryhdin talo ja nykyinen pessimismitalo). Sieltä heidät kuljetettiin Suomussalmen kirkolle, jossa muodostettiin Er.P 15. Puolankalaiset muodostivat pääosin pataljoonan 1. komppanian päällikkönään luutnantti Urho Leskinen. Ristijärveläiset sijoitettiin 2. komppaniaan, suomussalmelaisia 3. komppaniaan ja hyrynsalmelaiset konekiväärikomppaniaan.

Varsinaisiin taisteluihin puolankalaiskomppania joutui Kuusamon suunnassa Kylänmäen tienhaaran alueella, jossa se viivytti vihollisen etenemistä. Haukiperän taistelussa puolankalaiset olivat mukana onnistuneesti pysäyttämässä vihollisen etenemistä pidemmälle kohti Oulua. Tammikuun alussa Er,P 15 osallistui Raatteen tien taisteluihin. Talvisodassa kaatui 39 puolankalaista.

Jatkosota

Jatkosodan alkaessa suuri osa puolankalaisista oli sijoitettu III armeijakunnan ryhmä F:ään. Ryhmä sai nimensä komentajansa eversti Frans Uno Fagernäsin mukaan. III armeijakunta alistettiin Rovaniemellä olleelle saksalaiselle AOK Norwegenille. Myöhemmin ryhmän nimeksi muutettiin 3. divisioona.

Saksalaisten antamien operaatio-ohjeiden mukaan Ryhmä F:n tehtävänä oli hyökätä Uhtuan kautta Vienan Kemiin ja katkaista Murmanskin rata. Hyökkäys etenikin kesän aikana Ristijärvelle saakka, jonne ryhmityttiin puolustukseen asemasodan ajaksi.

Kenraalimajuri Aaro Pajarin johtamana 3. divisioona siirrettiin Karjalaan Maaselän kannakselle talvella 1944. Sieltä divisioona siirrettiin VT-linjan (Vammelsuu-Taipale) puolustukseen lähinnä Kuuterselän alueelle. Vihollisen murrettu VT-linjan myös 3. D siirtyi VKT-linjalle (Viipurinlahti-Kuparsaari-Taipale). Jatkosodassa kuoli 129 puolankalaista.

Evakuointi

Aselevon tultua voimaan 4.9.1944 myös Puolanka määrättiin evakuoitavaksi. Puolangalta evakuoitiin 6272 henkeä ja karjaa 4200 päätä. Lokakuun puoliväliin mennessä suurin osa oli jo palannut koteihinsa.

Puolanka oli evakuoinnin aikaan saksalaisten hallussa. Suomen joukot saapuivat Puolangalle 24.9. perääntyvien saksalaisten tilalle, Puolangan rakennukset oli jätetty lähes kokonaan tuhoamatta.

Vain neljä asuinrakennusta olivat saksalaiset hävittäneet. Suomalaisten joukkojen liikkumista vaikeuttamiseksi tiestön sillat oli kuitenkin tuhottu ja aluetta miinoitettu.

Lapin sota

Lapin sodan ratkaisutaisteluissa puolankalaiset sotilaat olivat 3. divisioonan mukana Tornion valtauksessa lokakuun alkupäivinä. Täältä joukot siirtyivät saksalaisten perässä Rovaniemen kautta Kittilään, jonne saavuttiin 24.10. Viimeiset saksalaiset joukot saatiin karkotettua Suomesta kuitenkin vasta 27.4.1945.

Lapin sodassa menetti henkensä noin 10 puolankalaista.

Pääasiallinen lähde: Ajalla vaaran väen, sota-aika ja sotiemme veteraani Puolangalla 1918, 1939-40, 1941-44, Kuusamo 1990

Vihollisen eteneminen päättyi Suomussalmella Haukiperän maisemiin 9.12.1939. Puolankalaiskomppania 1./Er.P 15 oli mukana onnistuneessa torjuntataistelussa.

Kainuun Reservipiirien yhteinen koulutus- ja kehittämisseminaari Kajaanissa

Teksti: Ossi Laine

Seminaarin osanottajat yhteiskuvassa. Edustettuina olivat reserviupseerikerhoista Kajaani, Kuhmo, Ristijärvi ja Sotkamo. Reserviläisyhdistyksistä oli mukana Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Suomussalmi. Reserviläisliiton toiminnanjohtaja Minna Nenonen kuvassa vasemmalla. Kuva: Pertti Schroderus

Kainuun Reservipiirien yhdistysten ja kerhojen yhteinen koulutus- ja kehittämisseminaari pidettiin 12.8.2023 Kainuun Ammattioppilaitoksen tiloissa Seppälän Impilinnassa. Paikalle oli saapunut yhdistysten johtoa eri puolilta Kainuuta.

Tilaisuuteen saapunut Reserviläisliiton toiminnanjohtaja Minna Nenonen kertoi ajankohtaisista asioista liitto- ja piiritasolta sekä perinnetyöstä ja sen tulevaisuudesta.

Tärkeä päivän teema oli toiminnan kehittäminen niin yhdistys- kuin piiritasolla. Tätä pohdittiin työryhmien avulla.

Työryhmissä keskusteltiin ajankohtaisista ja haasteellisista asioista toiminnassa. Muutamia havaintoja työryhmien tuloksista.

Ensimmäisen työryhmän aiheena oli perinnetyö ja sen kehittäminen. Perinnetyö on osa maanpuolustustyötä ja Kainuussakin ollaan siirtymässä veteraanijasta perinneaikaan. Reserviläiset ovat luonnollisia perinnetyön jatkajia, mutta perinnetoimikuntien kokoonpano on oltava mahdollisimman laaja. Koulujun kanssa tehtävä nuorisotyö perinteiden siirtämisessä on tärkeässä asemassa.

Toinen ryhmä toi viestintään ja tiedottamiseen esityksiä. Viestinnän osalta on monella yhdistyksellä parantamisen varaa. Omasta ja muidenkin yhdistysten toiminnasta on tiedotettava monella eri tiedotuskanavalla. Paikallisia lehtiä voi hyödyntää näkyvyydessä. Lisäksi kaivataan liitoilta koulutusta ja tiedotepohjia

Kolmannen ryhmän aiheena oli kilpailut ja tapahtumat. Ammunta ja erityisesti toiminnallinen ammunta on tuonut myös nuoria jäseniä mukaan toimintaan. Kaikki perinteiset vanhat kilpailulajit ei enää innosta kilpailijoita. Tilalle on tullut jo osin tullut matalan kynnyksen kilpailuja, joissa voi suorittaa vain osan lajeista. Aina ei tarvitse kilpailla. Myös uusia lajeja kannattaa kokeilla.

Piirien ja yhdistysten välinen yhteistyön kannalta olennainen asia on viestintä. Yhteistyössä toimien ja voimavaroja yhdistäen voidaan saavuttaa hyviä tuloksia.

Kokonaisuudessaan päivän anti oli hyvä. Kiitos osallistujille!

Partisaani-iskuista Ylivuokkiin 80 vuotta

Suomussalmen reserviläisten retki iskupaikoille

Teksti: Ossi Laine

Kuvat: Janne Räsänen

Suomussalmen Reserviupseerit /Reserviläiset tekivät kesäretken venäläisten partisaanien iskupaikoille. Osanottajien määrää verotti eri tapahtumien päällekkäisyys samalle päivälle.

Suomussalmella ei ole unohdettu jatkosodan aikana tehtyjä venäläisten partisaani-iskuja vuosikymmenien jälkeenkään. Kesällä 1943 kohdistui iskut Ylivuokin kyliin Malahviaan, Viiankiin, Hyryyn ja Tuppuriin. Näissä hyökkäyksissä menetti henkensä lähes 40 ihmistä, joista 4 oli sotilaita. Kaikkiaan partisaani-iskuja tehtiin Suomessa 45, näistä kuusi Suomussalmella.

Tapahtumat ovat järkyttäneet rajaseudun asukkaita syvästi. Hyökkäykset kohdistuivat pieniin erillisiin kyliin ja puolustuskyvyttömiin siviileihin. Neuvostopartisaanien uhrien muistoksi on pystytetty muistomerkit näille tapahtumapaikoille.

Partisaanihyökkäykset olivat Suomessa pitkään asia, josta ei paljon puhuttu. Vasta 1990-luvulla Ville Tikkasen, Veikko Erkkilän ja Tyyne Martikaisen julkaisemat kirjat toivat iskut julkiseen keskusteluun.

Partisaani-iskujen 80-vuotismuistotilaisuus pidettiin Saapaskosken Erän metsästysmajalla 1.7. 2023. Tilaisuuteen oli saapunut 160 henkilöä kunnioittamaan partisaanien uhrien muistoa. Muistopäivän ohjelmaan kuului omaisten ja Suomussalmen kunnan kukkatervehdykset kaikissa neljässä partisaani-iskujen paikassa.

Muistotilaisuudessa rovasti Risto Kormilainen piti hartauden. Juhlapuheen piti kunnanjohtaja Erno Heikkinen ja seurakunnan tervehdyksen toi kirkkovaltuuston puheenjohtaja Kirsi Manninen.

Muistotilaisuudessa oli paikalla vielä hyökkäyksistä selviytyneitä kyläläisiä. Tapahtumat 80 vuotta sitten ovat jääneet syväälle mieleen. Muistot näistä kauheuksista ovat seuranneet heitä koko elämän ajan, ne eivät unohdu koskaan.

Alpo Rissanen kertoo Tuppurin muistomerkillä iskun tapahtumista.

Kunnanjohtaja Erno Heikkisen puhe Partisaani-iskujen uhrien muistotilaisuudessa Saapaskosken erän metsästysmajalla 1.7.2023.

Arvoisat muistotilaisuuteen osallistujat! On suuri kunnia ja samalla syvästi koskettavaa seistä täällä tänään. Ennen tätä tilaisuutta partisaani-iskujen uhrien omaiset yhdessä kunnan edustajien kanssa ovat samaan aikaan käyneet laskemassa kukkamuistamiset muistomerkeille Hyryyn, Malahviaan, Tuppuriin ja Viiankiin. Kun kuntaa pyydettiin mukaan tämän päivän ja muistotilaisuuden järjestelyihin, oli osallistumisemme itsestäänselvyys. Haluan jo tässä vaiheessa esittää lämpimät kiitokset tilaisuuden järjestelystä vastanneille ja teille kaikille tilaisuuteen osallistujille!

Partisaanien tekemät iskut siviiliväestöä kohtaan Suomussalmella ja muissa itärajan kunnissa ovat asia, jolle on vielä tänä päivänäkin mahdollonta osoittaa erityistä ymmärrystä tai hyväksyntää. Partisaanien tekemät iskut olivat vuosikymmeniä vaiettu asia. Ensiksi ajateltiin, ettei ole syytä puhua näistä iskuista, jotta pelko ja pakokauhu eivät valtaisi itärajan seudun asukkaita. Myös nyt myöhemminä vuosikymmeninä 80 vuoden takaisten tapahtumien käsittely on ollut usein vaikeaa, ovathan kyseessä hyvin traumaattiset kokemukset niin eloonjääneille iskujen uhreille, uhrien omaisille kuin koko yhteisöllekin. Täysin ymmärrettävästi anteeksiantaminen on voinut olla jopa mahdotonta. Täällä paikalla oleva Väinö Kinnunen on kuitenkin viisaasti sanonut pari vuotta sitten Seura-lehden haastattelussa, ettei vihalla lopulta voita mitään. Usein puhuminen voi auttaa käsittelemään menetystä ja surua, kuten Väinö haastattelussa kertoi. Siksin olemme täällä tänään.

Suomussalmelaisten kanssa keskustellessa partisaani-iskuista nykyisin kyllä puhutaan. Kerrotaan erilaisia tarinoita, kerrotaan niitä kohtaloita, kuinka iskut ovat vaikuttaneet eri perheisiin ja kerrotaan siitä, millaisia ajatuksia iskut ovat herättäneet vielä pitkänkin ajan jälkeen. Tarinat sodan kauheuksista siirtyvät sukupolvelta toiselle ja pysäyttävät myös lapsia ja nuoria. Onhan muistomerkeistä valitettavasti havaittavissa, kuinka nuoria osa uhreista oli.

On mielestäni tärkeää, että myös näistä vaikeista asioista puhutaan. Vuonna

1993 pystytetyt muistomerkit, aiemat muistotilaisuudet ja tämä päivä pitävät tämän historian esillä. Historian, joka on järkyttävä ja surullinen, mutta samalla myös merkittävä osa suomussalmelaista historiaa. On arvokasta, että tieto siirtyy jälkipolville.

Valitettavasti tänäkin päivänä sotiin liittyviä kauheuksia tapahtuu, lähellä meitäkin. Voimme tuntea myötätuntoa ukrainalaisia kohtaan, koska tiedämme hyvin, kuinka sielläkin siviiliväestö, etupäässä lapset, naiset ja vanhusväki, joutuvat kärsimään sodasta; suoraan tai monin tavoin välillisesti.

Siksinpä haluan puhua tänään erityisesti rauhan merkityksestä, jottei tämä historia toistuisi. Olen varma, että te kaikki tähän tilaisuuteen osallistujat olette samaa mieltä kansani rauhan kiistattomasta merkityksestä. Vaikka iskut kohdistuivatkin täysin oikeudettomasti aseettomaan siviiliväestöön, oli kytkös sotaan kuitenkin olemassa.

Rauha on arvokkain asia, jota voimme tavoitella. Rauhan merkitys korostuu erityisesti nyky maailmassa, joka on monimutkaisempi ja valitettavasti myös yhä levottomampi.

Rauha on enemmän kuin vain ilman konflikteja ja sotaa. Rauha ei synny itsestään, vaan se vaatii jatkuvaa työtä ja sitoutumista. Valitettavasti rauhan osalta voimme kuitenkin huolehtia vain omista arvoistamme, omasta suhtautumisestamme ja omista teoistamme. Vaikka kuinka haluamme elää rauhassa, yksin emme voi rauhaa rakentaa ja ylläpitää.

Tämä muistotilaisuus on mahdollisuus erityiseen pysähtymiseen ja muistaa menneitä tapahtumia, mutta tämä on myös oiva tilaisuus pohtia meidän jokaisen roolia rauhan eteen toimimisessa.

Rauhan ensimmäinen edellytys lähtee siitä, miten kohtelemme toisiamme arjessa, miten tulemme toimeen erilaisten näkemysten ja taustojen kanssa. Se lähtee siitä, miten kuuntelemme ja pyrimme ymmärtämään toisen ihmisen näkökulmaa. Rauha rakentuu kunnioituksesta, yhdenvertaisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta.

Toiseksi on tärkeää, että meillä Suomessa ja suomalaisilla menee hyvin ja olemme mahdollisimman yhtenäinen kansa. Silloin meidän kykymme kohdata erilaisia tilanteita on hyvin erilainen kuin kansalla, joka olisi hajautunut. Meidän tulee pitää huolta heikko-osaisista, rakentaa yhdessä yhteiskuntaa emmekä saa antaa tilaa ääriliikkeille tai vihapuheelle.

Meidän yhteinen vastuumme on opettaa tuleville sukupolville rauhan merkitystä ja välitettävä tarinoita myös partisaani-iskuista ja niiden uhreista. Heidän kohtalonsa on valitettava ja surullinen tarina siitä, mitä tapahtuu, kun rauhaa ei arvosteta ja kun viha ja jakautuminen saavat vallan, vaikka vain toisella puolella rajaa.

Arvoisat läsnäolijat,

Kuten aiemmin totesin, halusin puhua tänään rauhasta. Historialle emme voi enää mitään, mutta nykyhetken ja tulevaisuuteen voimme parhaiden kykyjemme mukaan vaikuttaa. Mutta emme saa koskaan unohtaa tuota vaihetta historiastamme. Vain tiedolla voimme pyrkiä vaikuttamaan ja toimimaan siten, etteivät nykyiset ja tulevat sukupolvet joutuisi kohtaamaan samanlaista kauheutta kuin mitä 80 vuotta sitten näillä korkeuksilla on jouduttu kokemaan. Myös siksi on tärkeää, että olemme tänään kokoontuneet yhdessä kunnioittamaan ja muistamaan partisaani-iskujen uhreja.

Puheeni lopuksi haluan tuoda toiveikuuden tasavallan presidentti Sauli Niinistön sanoin jo vuodelta 2016. Sanat pitävät edelleen paikkaansa: ”Monella tapaa vaikeat ja epävarmat ajat ovat pureutuneet Eurooppaan kiinni. Historian valossa tämä ei ole kuitenkaan poikkeuksellista. Se on poikkeuksellista vain niiden silmissä, joiden oma historian taju rajoittuu viimeiseen pariin vuosikymmeneen. Itsestään ja toisistaan huolta pitävät kansakunnat voivat pärjätä ja menestyä nytkin, niin kuin ovat ennenkin tehneet.”

Toivotan teille kaikille terveyttä ja hyvää kesää omasta ja Suomussalmen kunnan puolesta. Kiitos.

Suomussalmen kunta/www.suomussalmi.fi

Kainuun Sotilaspoikien perinnekilta ry

Perinnetyötä 30 vuotta

Teksti ja kuvat: Asko Tolonen, Kainuun Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n puheenjohtaja ja Sotilaspoikien Perinneliitto ry:n ja Sotilaspoikien Perinnesäätiö sr:n hallituksen jäsen.

Arvoisat Viestikapula lehden lukijat! Tuon teille terveiset Sotilaspojilta, jotka ovat olleet osaltaan unohdettu veteraaniryhmä viime sodien 1939 – 1945 jälkeiseltä ajalta. Tässä kirjoituksessani haluan muistuttaa teitä Sotilaspoikien perinteen muodostumisesta ja sen vaalimisesta.

Sotilaspoikien perinne

Viime sodissamme yli puoli miljoonaa henkilöä – naiset mukaan lukien – oli aktiivipalveluksessa syystalveen 1944 saakka. Missään muussa sotaa käyneessä maassa ei yhtä suuri osa väestöstä osallistunut aktiivipalvelukseen. Tuota joukkoa täydensivät kotirintamalla toimineet suojeluskunta- ja sotilaspojat ja pikkulotat/lottatyöt, joista osa sai sittemmin tammenlehvän rintapieleensä. He ovat siis osa suomalaista veteraaniperhettä. Suojeluskunta- ja sotilaspojat ovat toimineet v. 1928 – 1944 hyvin aktiivisesti.

Urheilun ja kasvatuksellisen työn ohessa sotilaspojat osallistuivat kotirintamalla muun muassa raaka-ainesten kierrätykseen teollisuudelle, polttopuun hankintaan, toimivat pelastustehtävissä sekä sotilaallisen toiminnan aputehtävissä läheteinä ja viestimiehinä. Vanhimmat sotilaspojat osallistuivat myös aseellisiin tehtäviin ilmatorjuntamiehistöinä, desanttien etsintäpartioissa ja vartiomiehinä.

Sotilaspoikajärjestöllä oli myös oma lehti Sotilaspoika, joka ilmestyi vuosina 1941–1944. Sotilaspoikien Perinneliitto ja Sotilaspoika-lehti täyttävät tänä vuonna 32 vuotta.

Sotilaspoikien perinne alkaa jo 1900-luvun alkuvuosikymmenistä. Osana

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan muistokivi paljastettiin 28.8.2004 Kajaanissa pidetyn liittokokouksen yhteydessä ja muistokivi sijaitsee Kajaanin Veteraanipuistossa.

suojeluskuntia ja myöhemmin omalla sotilaspoika järjestönä toiminta jatkui aina talvisotaan ja jatkosotaan saakka. Sotavuosina sotilaspojat olivat korvaamaton apu kotijoukoille samoin kuin pikkulotatkin. Toiminta kiellettiin rauhansopimuksessa v. 1944. Neuvostoliiton hajottua 1990-luvun alussa sotilaspojat, jotka olivat virkeitä 60 – 70 v. miehiä saivat uutta puhtia ja kiltoja alettiin perustaa kovaa vauhtia.

Suomessa on nykyään 20 kiltaa. Näinä vuosina tulee kuluneeksi monelle killalla 25 ja 30 vuotta killan perustamisesta ja monella on juhlallisuuden aika. Kiltujen perustaminen sai aikaan voimakkaan isänmaallisuuden tunteen ja yhdessäolon siteen.

Sotilaspoikia oli toiminnan päättyessä vuonna 1944 rekisteröity yhteensä 72 300. Vielä elossa olevien sotilaspoikien keski-ikä on jo ylittänyt 90 vuotta.

Sotilaspoikien perinneliiton jäsenmäärä on n. 2500.

Tampereella Finlaysonin palatsissa perustettiin 29.5.1991 Sotilaspoikien Perinnekilta, jonka toiminta-alueena oli koko maa. Tilaisuudessa jaettiin myös ensimmäiset Sotilaspoikaristit. Perustamispäivää vietetään nykyisin sotilaspoikien perinnepäivänä, jolloin Lahdessa sijaitsevalla valtakunnallisella Sotilaspoikapatsaalla suoritetaan kunnianosoitus.

Tämän jälkeen alkoi maakunnallisten Sotilaspoikien Perinnekiltujen perustaminen. Paikallisten perinnekiltujen perustamisen vuoksi Tampereella perustettu Sotilaspoikien Perinnekilta muutettiin 1.1.1993 voimaan astuneiden uusien sääntöjen myötä paikallisten kiltujen yhdyssiteeksi nimellä Sotilaspoikien Perinnekiltujen liitto ry. Liiton nimi lyhennettiin sittemmin 5.9.1997 Sotilaspoikien Perinneliitto ry

– Soldatgossarnas Traditionsförbund rf:ksi.

Perinneliiton tarkoituksena on siis toimia Suomessa olevien sotilaspoikien perinnekiltojen yhdyssiteenä ja keskuselimenä sekä vaalia vuosien 1928–1944 suojeluskuntajärjestön ja sotilaspoikajärjestön poikatoiminnan perinteitä ja osallistua yhteistyöhön Suomessa toimivien vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen ja isänmaallisten perinneyhdistysten kanssa.

Tavoitteena on sotilaspoikatoiminnan perinteiden vaaliminen, kokemusten ja arvojen siirtäminen jälkipolville, toiminnan tunnetuksi tekeminen ja maanpuolustustahdon lujittaminen sekä sotiemme veteraanien työn arvostaminen ja veteraanien tukeminen.

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekilta ry

Kainuun sotilaspoikien keskuudessa oli syntynyt keskustelua oman perinneyhdistyksen perustamisesta. Perustavan kokous pidettiin Ristijärven kunnan valtuustosalissa 29.12.1993. Perustamiskokouksessa oli paikalla 32 sotilaspoikaa, jotka saapuivat lähes kaikista Kainuun kunnista. Killan lippu vihittiin Ristijärvellä 6.11.1994.

Sotilaspojat ns. veteraanijärjestönä on ollut monille nuorille suomalaisille tuntematonkin yhdistys, johtuneeko siitä, että toiminta alkoi uudelleen vasta 1990 luvulla.

Yhteiskunnallisesti maakunnallisista ja muista tapahtumista Sotilaspojat tuppaa vaan unohtumaan. Me teemme aktiivista yhteistyötä Kainuun Lot-taperinne yhdistyksen kanssa, pitkälti yhteiset tapahtumat aktivoivat toimintaa. Vuonna 2010 tehtiin sääntömuutos, joka antoi mahdollisuus muidenkin kuin sotilaspoikien liittyä jäseneksi, säännöissä sanotaan: Killan täysivaltaiseksi jäseneksi pääsee ikään ja sukupuoleen katsomatta isänmaallisesta harrastuksesta tunnettu mies tai nainen, joka hyväksyy

Kuva: Kotiseutuarkisto / Väinö Hyvönen - Kuva ilmeisesti vuodelta 1938

Sotkamon Nuorisoseuran omistamassa talossa toimi aikanaan Suojeluskunta ja v. 1929 se vihittiin virallisesti suojeluskuntataloksi.

Jouni Piirainen

Entisen Rientolan suojeluskuntatalon paikalla on nykyään muistolaatta suojeluskunta toiminnasta ja tontilla on nykyään uusi asuinkerrostalo.

killan tarkoituksen. Jäseneksi hyväksymisestä päättää killan johtokunta hakemuksen perusteella.

Killan toiminnan tavoitteet tukevat Sotilaspoikien Perinneliiton viimeksi vuokoskokouksessa Hämeenlinnassa 19.8.2023 vahvistettu strategiaa vuosille 2023 – 2023, jonka tavoitteena on sotilaspoikatoiminnan perinteiden vaaliminen, kokemusten ja arvojen siirtäminen jälkipolville, toiminnan tunnetuksi tekeminen ja maanpuolustustahdon lujittaminen sekä so-

tiemme veteraanien työn arvostaminen ja veteraanien tukeminen. Suunnitelman neljä pääkohtaa ovat:

1. Liitto jäsenkiltoineen toimii yhteistyössä Tammenlehvän Perinneliiton ja sen jäsenyhteisöjen kanssa.
2. Liitto pyrkii jatkaa toimintaansa itsenäisine jäsenkiltoineen ainakin vuoteen 2030.
3. Jäsenkillat päättävät tulevaisuudesta paikallisesti/alueellisesti osa-

na sotiemme veteraanien perinnetoimintaa.

4. Strategiakauden päättyessä vuonna 2030 tarkastellaan säätiömuotoisen toiminnan tarkoituksenmukaisuutta valtakunnallisesti.

Sotilaspoikien Kainuun Perinnekillan jäsenmäärä on nyt n. 60 jäsentä, joista aitoja sotilaspoikia on 10. Veteraanityö on siirtymässä perinneaikaan. Sotilaspoikien perinneliitto on jäsenenä jo Tammenlehvän Perinneliitossa ja tätä kautta myös paikalliset killat ovat jäseninä Tammenlehvän perinneliitossa.

Maakunnallisten sotien 1939 - 1945 perinneyhdistyksiä on jo perustettu ja perusteilla. Perinneyhdistykseen voivat liittyä eri yhdistykset ja henkilöt. Kainuun Sotilaspojat ovat liittyneet Kainuun perinneyhdistykseen, mutta siitä huolimatta jatkaa omana perinnekiltana ja jäsenenä Sotilaspoikien perinnekillassa vaalien sotilaspoikatyötä.

Tänä vuonna juhlimme kiltamme 30 v. taivalta Itsenäisyyspäivänä 6.12.2023 Sotkamon kunnan Itsenäisyyspäivän juhlan yhteydessä Sotkamossa.

Toivotan kaikille lehden lukijoille rakentavaa veteraani- ja maanpuolustustyötä Kainuussa.

Kuva oikealla: Sotilaspoikaristi myönnetään sotilaspojalle, joka on osallistunut suojeluskunta- tai sotilaspoikatoimintaan. Lisäksi Sotilaspoikien perinneliitto myöntää jäsenilleen hakemuksesta ansiokkaasta toiminnasta sotilaspoikatyön hyväksi joko pronssisen-, hopeisen- tai kultaisen ansiomitalin.

Kuva vasemmalla: Sotilaspoikien hihamerkki

Yrjö A. Korhonen, Sotkamosta sotilaspoikana sotilaspoikapuku yllään. Kuva Y. A. Korhosen kokoelmasta

Sotilaspoikaristi

14. D:n perinnepäivät Kajaanissa

Teksti ja kuvat: Ossi Laine

Kajaanissa vietettiin 14. Divisioonan nuoriso- ja perinnepäiviä 1-2.9.2023. Osa kaksipäiväisten perinnepäivien ohjelmaa oli lipunnosto ja Puolustusvoimien kalustonäyttely perjantaina Lehtikankaan koulun pihalla. Lauantaina oli ohjelmassa Kainuun Prikaatin sotilaskodin auditoriossa ekumeeninen hartaus, jonka suorittivat kenttärovasti Penna Parviainen ja pastori Heikki Harvola. Pääjuhlaa vietettiin sotilaskodilla.

Vuosien saatossa veteraanien joukko on harventunut, mutta kuitenkin paikalle oli vielä saapunut kaksi Rukajärven veteraania, Hannes Tuovinen Vihdistä ja Pentti Oksman Nilsiästä. Molemmat palvelivat Jalkaväkirykmentti 10:ssä Rukajärvellä.

Juhlapuheessaan Rajavartiolaitoksen päällikkö kenraaliluutnantti Pasi Kostamovaara totesi, että tilanne itärajalla on vakaa ja rauhallinen. Juhlan musiikista vastasi MPK:n Pohjois-Suomen soittokunta ja Kajaanin keskuskoulun musiikkiluokkien kuoro sekä hanuristi Aatu Möttönen. Juhlaan toivat tervehdyksen Kajaanin kaupungin puolesta kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Eila Aavakare, Kajaanin ev.lut seurakunnasta kirkkoherra Antti Minkkinen sekä nuorten puolesta lukiolainen Joonas Kovalainen.

Ylä-Savon paikallisyhdistys järjestää 14. Divisioonan paikallisyhdistysten juhlavuoden tapahtuman ensi vuonna Vieremällä. Perinneyhdistyksen perustamisesta tulee tällöin kuluneeksi 20 vuotta. juhlan päätteeksi järjestelyvastuun merkinä oleva Rukajärven tunnus luovutettiin Ylä-Savon paikallisosaston puheenjohtajalle Kari Vepsäläiselle.

Pääjuhlan tervehdyssanat lausui 14.D:n perinneyhdistyksen puheenjohtaja prikaatikenraali Manu Tuominen

Seppelipartiot lähetettiin kenraali Erkki Raappanan haudalle ja perinneyhdistysten paikallisosastojen kotipaikkakuntien sankarihaudoille.

Rukajärven suunnan joukkojen komentajan kenraalimajuri Erkki Raappanan puhe jäähyväisparaatissa Repolassa 20.9.1944, ennen joukkojen siirtymistä Suomen puolelle.

Sotilaani !

Me olemme jälleen ne viimeiset suomalaiset joukot, jotka seisomme tällä historiallisella maankamaralla kansamme ja maamme ensimmäisinä etuvartioina. Te olette niitä miehiä, jotka vaaran jälleen uhatessa ensimmäisinä saavuitte tälle paikalle turvataksenne oman maamme. Ja te olette myös viimeinen osa Suomen armeijaa, joka palaa omaan kotimaahansa tehtävänsä täytettyään. Te olette näinä raskaina vuosina jokainen täyttäneet tehtävänne viimeistä piirtoa myöten niin kuin vapaan kansan mies omaansa puolustaessaan voi tehdä. Tiedän, että teidän jokaisen tie on ollut raskas, mutta ei niin raskas, ettei se voisi vielä raskaammaksi tulla. Minulla on ollut suuri ilo käydä teidän kanssanne, minä kiitän teitä teoistanne ja toivon, että saan kulkea kanssanne vastedeskin, jos isänmaa niin vaatii. Olen vakuutettu siitä, että se uskollinen miehen mieli, suomalainen sydän, jota olette kaikissa vaiheissa ja kaikkialla osoittaneet, se sykkii teidän rinnassanne niin kauan, kuin pääanne pystyssä pidätte. Se on sitä suomalaisen miehen uskollisuutta, joka on ajanut meidät taistelujen tielle, kun vaara on uhannut. Aikaisemmin jo sanoin, että uskollisuuden tie on raskas, mutta se on miehen tie. Se voi vaatia henkemmekin, mutta se on sittenkin vähän, kun vain kansamme elää.

Kun te nyt, lyömättömänä, kunniakkaana joukkona palaatte kotiin kohti tuntemattomia kohtaloita, olette te tulen tuttavina tulleet veljiksi, tuli on pessyt teidät puhtaiksi. Eläkää suomalaisina, tehkää työtä suomalaisina ja jos tarvitaan, kaatukaa suomalaisina. Nyt lyödään arpaa maamme kohtaloista. Se ei ole ensimmäinen eikä viimeinen kerta. Säilyttäkää suomalaisen miehen mieli, karkoittakaa raukat, pysykää uskollisina ja nöyrinä; siinä on kansamme turva. Muistakaa, te olette jokainen kulkeneet läheltä kuolon rantaan, mutta ei niin läheltä kuin kansamme nyt kulkee. Meistä riippuu, horjahtaako kansa allikon väärälle puolen, vai seisooko se sillä puolen, jonka isät ovat luooneet ja jättäneet perinnöksi. Minä uskallan toivoa, että säilytätte saman kunniakkaan nimen, jonka joukkomme täällä ovat saavuttaneet. Pitäkää huolta itsestänne, pitäkää itsenne kurissa. Jos siihen pystytte, olette niitä, joita kansa tarvitsee. Suokoon Korkein meille voimaa voittamaan itseemme. Suokoon Korkein, että kansamme eläisi ja siunaantuisi siinä maassa, jonka olemme perinnöksi saaneet ja jonka tuleville sukupolville jätämme.

Oikealla kenraali Raappana puhuu joukoilleen paraatissa Repolassa 20.9.1944

Tulta toukokuussa

Ristijärven Reserviläiset voitti haastekampanjan

Teksti: Ossi Laine

Kainuu menestyi jälleen erinomaisesti valtakunnallisessa Tulta toukokuussa 2023 -haastekilpailussa. Viime vuoden tapaan molemmat reservipiirit voittivat liittojensa kilpailun. Reserviläisliiton kilpailussa kainuulaiset reserviläisyhdistykset ottivat peräti kolmoisvoiton Ristijärven johdolla pienten alle 150 jäsenen yhdistyssarjassa.

Tulta toukokuussa -kilpailu järjestettiin yhteistyössä Reserviläisliiton ja Suomen Reserviupseeriliiton kesken nyt toista kertaa. Kampanja oli koko toukokuun 2023 voimassa ollut kilpailu, jonka aikana paikallisia reserviläis- ja reserviupseeriyhdistyksiä kannustettiin järjestämään jäsenistölleen ampumatilaisuuksia.

Jokaisesta päivästä, jolloin oli ammuttu vähintään kymmenen laukausta, sai suoritusmerkinnän oman yhdistyksensä kokonaissuoritusmäärään. Eko- ja ilma-aseilla suoritettua ammuntaa laskettiin myös Tulta toukokuussa! suorituksiin. Alle 150 jäsenen yhdistysten sarjassa Reserviläisliiton aktiivisin paikallisyhdistys oli Ristijärven Reserviläiset, toiseksi tuli Puolangan Reserviläiset ja kolmanneksi Paltamon Reserviläiset. Vuolijoen Reserviläiset oli viides. Ristijärvellä on pieni mutta vireä reserviläisyhdistys.

- Ristijärvellä panostettiin omaehtoisin ammuntasuorituksiin. Kotona ammuttiin ilma- ja pienoiskivääreillä, kertoo Ristijärven Reserviläisten puheenjohtaja Risto Pyykkönen.

- Myös viime vuosina yhdistykseen mukaan tulleet aktiiviset naisjäsenet ovat tuoneet uutta eloa toimintaan, jatkaa Pyykkönen.

Jäsenillä on Whatsapp-ryhmä, jonka välityksellä viestintä toimii.

Ristijärven Reserviläisten pistooliammunnat. Kuva: Matti Muilu

Ristijärven Reserviläisten harjoituksissa 30.5 ammuttiin myös vanhemmilla aseilla. Kuva: Juha Kanervo

Lähes miljoona laukausta

Kaikkiaan suorituksia kirjattiin verkkolomakkeelle koko toukokuun aikana 12 460, joista Reserviläisliiton jäsenten tekemiä suorituksia oli 81 prosenttia ja Suomen Reserviupseeriliiton 19 prosenttia. Ammuttuja laukauksia kertyi yhteensä 850 000.

Suomen Reserviupseeriliiton 20 piiristä jäsenmäärään suhteutettuna eniten suorituksia kirjattiin Kainuun Reserviupseeripiirissä, jossa suoritusmerkintöjä tuli kaikkiaan 297. Toiseksi eniten suorituksia jäsenmäärään suhteutettuna kirjattiin Opiskelijain Reserviupseeripiirissä (282 suoritusmerkintää) ja kolmanneksi eniten Etelä-Hämeen Reserviupseeripiirissä (293 suoritusmerkintää).

Yhdistysarjoja oli kaksi eli pienten yhdistysten ja isojen yhdistysten sarjat. Yhdistyksen jäsenmäärään suhteutettuna Suomen Reserviupseeriliiton aktiivisimmat yhdistykset, joissa on jäseniä 149 tai alle, olivat 1. Åbolands Reservofficersförening r.f. (109 suoritusmerkintää), 2. Nurmeksen Reserviupseerit (128 suoritusmerkintää) ja 3. Ristijärven Reserviupseerit (54 suoritusmerkintää).

Reserviläisliiton 18 piiristä jäsenmäärään suhteutettuna eniten suorituksia kirjattiin Kainuun Reserviläispiirissä, jossa suoritusmerkintöjä tuli kaikkiaan 825. Toiseksi eniten suorituksia jäsenmäärään suhteutettuna kirjattiin Pohjois-Karjalan Reserviläispiirissä (644 suoritusmerkintää) ja kolmanneksi eniten Suur-Savon Reserviläispiirissä (522 suoritusmerkintää). €.

Aktiivisimmat piirit ja yhdistykset saivat 500 euron kannustintuen, toiseksi aktiivisimmat 300 euron kannustintuen ja kolmanneksi aktiivisimmat 200 euron kannustintuen.

Kiitos kaikille Tulta toukokuussa -kampanjaan osallistuneille Kainuun reserviläisille erinomaisesta tuloksesta!

Reserviläisliiton tulokset Tulta toukokuussa 2023

RES pienet yhdistykset alle 150 jäs. % osuus jäsenmäärästä

1 Ristijärven Reserviläiset	554,55
2 Puolangan Reserviläiset	392,11
3 Paltamon Reserviläiset	334,72
4 Pieksämäen Reserviläiset	308,65
5 Vuolijoen Reserviläiset	262,22
6 Rantsilan Reserviläiset	253,33
7 Tervon Reserviläiset	190,90
8 Iin Reserviläiset	185,50
9 Nurmeksen Reserviläiset	173,68
10 EAPAK	145,83
11 Kittilän Reserviupseerit	140,00
12 Kiimingin Reserviläiset	105,88
13 Naantalın Reserviupseerit	104,55
14 Ypäjän Reserviläiset	102,50
15 Simon Reserviläiset	95,24
16 Reservin urheiluampujat	79,69
17 Juuan Reserviläiset	74,60
18 Toijalan seudun Reserviläiset	70,00
19 Pertunmaan Reserviupseerit	65,00
20 Nummi-Pusulan Reserviläiset	64,91
21 Vahdon Reserviläiset	64,29
22 Isonkyrön Reserviläiset	64,00
23 Vesannon Reserviläiset	63,39
24 Lopen Reserviläiset	62,64
25 Tyrnävän Reserviläiset	62,24

RES Piirlt % osuus jäsenmäärästä

1 Kainuun Reserviläispiiri	96,94
2 Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri	42,59
3 Suur-Savon Reserviläispiiri	39,64
4 Pohjois-Pohjanmaan Reserviläispiiri	30,22
5 Etelä-Hämeen Reserviläispiiri	23,83
6 Helsingin Reserviläispiiri	23,12
7 Lapin Reserviläispiiri	22,09
8 Varsinais-Suomen Reserviläispiiri	21,80
9 Pohjois-Savon Reserviläispiiri	21,26
10 Etelä-Karjalan Reserviläispiiri	20,22
11 Uudenmaan Reserviläispiiri	19,24
12 Etelä-Pohjanmaan Reserviläispiiri	15,84
13 Keski-Suomen Reserviläispiiri	15,23
14 Pirkanmaan Reserviläispiiri	14,89
15 Satakunnan Reserviläispiiri	14,08
16 Päijät-Hämeen Reserviläispiiri	13,17
17 Kymenlaakson Reserviläispiiri	12,48
18 Keski-Pohjanmaan Reserviläispiiri	12,16

Rintamataide ja Elämän merkki

Tenho Tikkanen, puheenjohtaja Rukajärven suunnan historyayhdistys

Lieksalaissyntyinen FT **Mirja Turunen** piti E.J. Raappanan 130-vuotisjuhlaseminaarissa 27.3.2023 erinomaisen esitelmän aiheenaan ”Kenttäposti kantoi läheiset läpi sotavuosien”. Esitelmä käsitteli rintamakirjeenvaihdon merkitystä sota-aikana kansalaisten henkisen huollon kannalta. Mirja Turusen esitelmä oli tieteentekijän tutkimuksellinen kuvaus, hän samalla perusteli näkemystään aihetta käsittelevän kirjansa ”Elämän merkki” esimerkein. Laaja-alainen tutkimus siitä miten ihmisten henkistä huoltoa pyrittiin kohentamaan sodan aikana.

Marja Turusen mukaan ”Kirjeiden merkitys sodan erottamien läheisten kestokyvylle oli valtava, ja onkin sanottu, että kenttäposti oli Suomen armeijan salainen ase. Kirjeillä pidettiin yllä parisuhdetta, jaettiin lapsiperhe-elämää sodan särkemässä arjessa. Kirje oli kuitenkin ennen kaikkea elämänmerkki, josta tiesi, että puoliso oli elossa.” Turusen tieteellinen tutkimus on yksi harvoista rintaman henkiseen huoltoon liittyvä tutkimustyö. Joka tapauksessa tämä oli nähty hyvin merkitykselliseksi sodan ylimässä johdossa.

Rukajärven rintaman onneksi sen komentaja E.J. Raappana antoi vapaa-ajan toimille arvoa, mikä loi toimeentuloa myös vaikeassa asemassa olevien rintamiesten perheille. Rintamalla tehtiin taidetta, joiden myyntituotto ohjattiin Huoltorahaston kautta kaatuneitten rintamamiesten perheitten elantoon. Rintamalla tehtiin asevelitaloja, jotka pystytettiin kotirintamalle. Rintamamiestalot olivat omalla tavalla taidokasta käsityötaidetta. Rintamataiteeseen luetaan myös taidokkaat puhdetyöt.

Komentajana E.J. Raappana osasi valita Vapaa-ajan toiminnan päälliköksi oikeat henkilöt ja antoi heille vapautta toimia ja käyttää taitojaan kansakunnan hyväksi. Vapaa-aikatointa johti Matti Viherjuuri.

Rukajärven suunnan historyayhdistys on tehnyt mittavan työn haastatellessaan veteraaneja ja kerätessään laajalti myös rintamataidetta, mistä nyt on koottu maan laajin aitojen rintamalla maalattujen teosten kiertävä näyttely.

E.J. Raappanalla näyttää olleen suosikkitaiteilijansa. Kaikki huomionosoitukset tekstasi hänen lähettinsä **Pentti Lehtinen**. Hänen toinen lähettinsä lisälmelta kotoisin oleva taiteilija Martti Sonkamo veisti mäntylankkuun mm. Mannerheimin 75-vuotislahjataulun. Patterin päällikkö **Erkki Matilaisen** maalauksista E.J. Raappana valitsi taulut Marskin Majan seinälle ja **Teuvo Laukkanen** sai Raappanan valitseman Matilaisen maalauksen voittaessaan Rukajärven hiihdot vuonna 1942.

Raappanan joukot lahjoittivat Marskille 75-vuotispäivälahjaksi Marskin Majan ja siihen tehtävään Raappanan määräyksestä valittiin jokaisesta yksiköstä paras kirvesmies. Maja on todellinen käsityötaiteen taidonnäyte.

Sodanaikana pyrittiin järjestämään rintamataidenäyttelyitä. Aloitteen näyttelyn järjestämisestä teki Erkki Matilainen. Näyttely ei toteutunut. Näyttelyä ei saatu kootuksi myöskään heti sodan jälkeen, rintamataulut olivat levinneet laajalle ympäri maata ja sodan aikana maalaukset koristivat sotilaiden koteja.

Myös muilla rintamilla kuin Rukajärvellä toimi monia palkittuja taiteilijoita. Ehkäpä tunnetuin taiteilija oli Alexander Lindeberg. Lindeberg osallistui Jatkosotaan TK-piirtäjänä tiedotusjoukoissa. Hänen yksityiskohtainen ja näyttävä, osin hyvinkin vauhdikas tyyli sai runsaasti huomiota: Lindeberg lienee ainoa rintamapiirtäjä, jonka töistä on sodan aikana julkaistu oma kokoelma. ”Kuvaskalkku” *Vainolaista vastaan* ilmestyi syksyllä 1943.

Sotien jälkeen rintamataiteilijoiden piirroksia nähtiin mm. näyttelyssä ”Jatkosota TK-piirtäjien silmin -näyttely” oli esillä Sotamuseossa os. Liisankatu 1:ssä vuonna 2012.

Sodissa vammautuneet taiteilijat perustivat oman yhdistyksensä. Niinpä taiteilija Tauno Heiskasen aloitteesta perustettiin vuonna 1969 (Sotainvalidi-lehdessä 6-7 / 1969) yhdistys, joka toimi vuosina 1972 – 1988, viimeinen näyttely järjestettiin vuonna 1995. Nämä teokset olivat pääosin piirroksia ja ne on tehty sotien jälkeen, joten nyt esillä oleva Rukajärven suunnan rintamataiteen näyttely on laajin sodan aikana maalattujen teosten kootun näyttely maassamme.

Vammautuneitten taiteilijoiden yhdistyksen perustamisvaiheessa oli mukana myös muita taiteilijoita, Björn Landström, Touko Laaksonen, Unto Pusa, Erik Enroth, Erki Granfelt, Pauli Koskinen, Armas Hutri, Viktor Kuusela, Pentti Toivonen, Tauno Timosaari, Tauno Liukko ja Igor Eriksson.

Rintamataiteen näyttely Manamansalossa kesällä 2023

Rukajärven rintamataiteen aitojen taideteosten näyttely Manamansalolla, Kassu Halosen taidetalolla oli siis tähän astisista laajin maassamme. Taidenäyttelyn kokoaminen sai alkunsa vuonna 2007, jolloin paltamolainen Ossi Laine hankki Rukajärvellä komentaja Raappanan esikunnassa lähetin tehtävissä olleen taiteilija **Pentti Lehtisen (8.12.1922 – 23.2.1999)** Rukajärven kylää esittävän maalauksen. Taulu on esillä tässä näyttelyssä. Pentti Lehtinen oli ammatiltaan Sako Oy:n asetehtaan koneasentaja. Sodan jälkeen vapaa-aikanaan Lehtinen opetti Lopen opistossa mm. tekstausta.

Lehtinen toteaa kaksiosaisessa muistelmateoksessaan: ”Sodan kauhuja ei näyttelyssä näy, vaan etsimme muita arvoja, kuten kauneus.” Rukajärvellä maaliskuun huhtikuun vaihteessa 1943 Lehtinen kirjoittaa: ”Tapaan täällä taiteilija Jutilan, työskentelemme paljon yhdessä, hän perehdyttää minut taiteen salaisuuksiin. Piirtelen ja opetteleen maalaamista Jutilan oppipoikana. Hänelle olen suuressa kiitollisuuden velassa kaikesta, mitä uutta kauneutta hän on elämälleni antanut.”

Lehtisen taideteoksen löytyminen käynnisti laajan rintamataiteen valokuvien keräyksen. Ensimmäinen taideteosten valokuvanäyttely järjestettiin Iisalmen kulttuurikeskuksessa. Näyttely avattiin Kansallisen veteraanipäivän juhlassa 27.4.2009. Taideteosten valokuvia on pitkästi yli 300:sta taideteoksesta, joista julkaistiin 4.6.2009 72-sivuinen valokuvanäyttelyesite.

Näyttely on myös juhlanäyttely. Yli 15 vuotta kestäneen työn tuloksena koossa on laaja kokoelma aitoja rintamalla maalattuja teoksia.

Näyttelyssä ovat esillä Lapinlahdelta kotoisin olevan taiteilija **Kalle Halosen (6.12.1899 – 13.2.1947)** teoksia. Kalle Halonen toimi Rukajärvellä yksikkönsä II/JR 52:n lääkintämiehenä. Kalle Halosen taiteilijaurasta on tietokirjailija Minna Kettunen kirjoittanut v. 2010 ilmestyneen elämäkertateoksen ”Tuhansia kukkia ja monta sotaa”.

Lapinlahdella syntynyt taidemaalari Kalle Halonen on Eemil ja Arttu Halosen pikkuveli ja Halosten taiteilijasuvun kuopus. Hän opiskeli ensin näyttelijäksi, mutta päätyi taidemaalariksi serkkujensa Pekka ja Antti Halosen vaikutuksesta. Maalaustensa aiheet Kalle Halonen löysi serkkujensa tapaan luonnosta ja kulttuurimaisemista. Kalle Halosen sotaisin teos kuvaa ”**Soppatykkiä**”, teos on esillä näyttelyssä.

Näyttelyyn sisältyy myös KTR 18 paterinpäällikkönä toimineen **Erkki Matilaisen (25.4.1913 – 7.2.1986)** töitä. Matilainen toimi sodan jälkeen opettajana. Ensin Iisalmen, josta perhe muutti Lieksaan.

14.D:n esikunnassa lähettinä toimineen taiteilija Pentti Lehtisen Rukajärven kylää esittävä maalaus. Tämän teoksen hankkimisesta käynnistyi Rukajärven rintaman taideteosten keräystyö. Kuva: Ossi Laine

Varsinaisen elämäntyönsä Erkki Matilainen teki Helsingissä, missä hän toimi Helsingin normaalilyseossa kuvaamataidon lehtorina vuosina 1949 – 1977 ja Taideteollisessa oppilaitoksessa 1949 – 1965 ja Helsingin opettajakorkeakoulussa 1951 – 1953. Erkki Matilaiselle myönnettiin kouluneuvoksen arvonimi vuonna 1982.

Rukajärven rintaman ylivoimaisesti tuottelijain taiteilija oli Seinäjoelta kotoisin oleva **Toivo Jutila (21.3.1906 – 13.6.1973)**. Jutilan taiteilijan ura on paikallaan jakaa kolmeen osaan, tuotanto ennen sotia, sotien aikainen ja sotien jälkeinen tuotanto.

Erityisenä jaksona Jutilan elämässä on Lapin kausi, mikä kesti peräti 16 vuotta. Jutila itse piti arvokkaimpana teoksenaan Ivalon kirkon alttaritaulun maalausta. Selvitimme alttaritaulun historian ja saimmepa siitä käyttöömme valokuvankin, mikä löytyi ”Tornionjokilaakso ja Inarilainen” -lehden välityksellä, kun lehden Kangasniemellä asuva lukija toimitti 14.1.2009 kuvan käyttöömme.

Rukajärven rintamalla taiteilijoiden töitä pidettiin suuressa arvossa. Osa maalausten tuotosta ohjattiin kaatuneitten aseveljien perheitten huoltoon.

Mainittakoon, että Rukajärven rintaman Huoltorahasto oli kaikista sota-aikaisista eri rintamilla toimineista huoltorahastoista tuottoisin.

Säveltäjämestari Kassu Halosen Taidetalossa esillä olleeseen näyttelyyn sisältyivät Kalle Halosen, Erkki Matilaisen, V. Lindströmin, Niilo Latvan, Toivo Jutilan ja Pentti Lehtisen lisäksi myös tuntemattomaksi jääneen lotan maalaus. Näyttelyn arvokkain teos oli

Ilja Repinin Terijoen kodin saksanhirveä kuvaava teos. Taulun Repiniltä oli hankkinut II/JR 10:n komentaja Väinö Partinen. Partisen kaikki sota-aikaiset muistoesineet osti Tenho Tikkanen vuoden 2008 lopulla.

Näyttelyn oli koonnut Rukajärven suunnan historyyhdistys ry, teoksista kaksi omistaa yhdistys ja loput ovat yksityisomistuksessa.

Näyttelyn videoesittelyn voi nähdä myös yhdistyksemme YouTube-kanavalta hakusanalla ”Rukajärvi-keskus rintamataidetta”.

Jääkärien jäljillä

Teksti: Ossi Laine

Kuvat: Jussi Mäki

Vapaussodan Kainuun perinneyhdistyksen kesäretki 12.8.2023 suuntautui jääkärien jäljille. Noin kaksituhatta suomalaista miestä lähti Saksaan sotilaskoulutukseen ensimmäisen maailmansodan aikana. Syntyi läntinen ja itäinen etappireitti matkan helpottamiseksi ja salaamiseksi. Itäinen etappireitti, jonka keskuspaikkana oli Hyrynsalmen Halla, kulki Savosta Kainuun ja Koillismaan kautta Tornionlaaksoon ja sieltä edelleen Ruotsin kautta Saksaan. Etappireitin varrella oli etappitaloja, joissa majoituttiin matkan aikana. Etappitaloja on mm. Paltamossa, Ristijärvellä ja Puolangalla. Perinnet matka kulki Paltamon Härmänmäen, Ristijärven Kivikylän, Paltamon Mieslahden kautta edelleen Puolangalle, jossa oli pysähdys Törmänmäessä, Väyrylässä, Kirkonkylällä, Joukokylässä, Suolijärvellä ja Askanmäessä. Ylhäällä vasemmalla kuvassa Ristijärven Kivikylällä sijaitseva etappitalo Kinnula.

Mieslahden Kansalassa sijaitsi osuuskauppa, jossa toimi aikoinaan kaupanhoitajana Janne Myyryläinen. Hän tuli tunnetuksi ”läskikapinan” johtajana. Pekka Kämäräinen esittelee talon historiaa.

Puolangan Suolijärvellä Mäkelän talo. Talon seinään on kiinnitetty muistolaatta v. 2018 kertomaan jälkipolville talon historiasta.

Reserviläisten maastokilpailu Puolangalla 24.8.2023

Teksti: Juhani Palola

Kainuun reservipiirien maastokilpailu pidettiin Puolangalla tiistaina 24.8.2023 klo 17 alkaen Leipivaaran ampumaradalla ja Pyssylammen maastossa.

Maastokilpailun osaluokat:

1) Pistooliammunta (30 m) suoritettiin ei-rasituksen alaisena Leipivaaran ampumaradalla.

2) Etäisyydenarviointi: Viitotettu reitti, jolta viisi etäisyyksien arviointikohdetta.

3) Suunnistus alkaa Pyssylammen laavulta. Suunnistus ROGAIN -periaatteella: 30 -60 minuutin aikana tulee käydä niin monella rastilla kuin ehtii. Sarjakohtainen paremmuus ratkeaa käytyjen rastien lukumäärällä, tasapisteissä ratkaisee aika.

Maastokilpailuun osallistui 20 henkilöä: Kajaanista 2, Kuhmosta 5, Suomussalmelta 2, Ristijärveltä 7, Puolangalta 4. Naisia oli kolme. Lisäksi mukana oli 8 henkilöä toimitsijat mukaan lukien, jotka suorittivat kaksi tai yksi osakilpailua. Samaan aikaan ja samoilla radoilla toteutui Puolangan Ryhdin järjestämänä torstain kuntorastit. Kaikille kilpailijoille tarjottiin Puolangan reserviupseerien kustantamana kahvia, mehua, pullaa ja makkaroita. Laavulla paloi nuotio. Tarjoilun järjestivät Kaarina ja Martti Köngäs. Kilpailunjohtajana toimi Martti Köngäs, joka mm. perehdytti suunnistajat reittiinsä.

Tapani Piippo ja Harri Peltola valvoivat ammuntaa. Ampumaradalla kilpailijat saivat ampua myös rynnäkkökivääriä. Lisäksi Tapanilla oli yllätyksenä yksi etäisyyden arviointikohde. Juhani Palola ohjasi kilpailijat etäisyyden arviointiin ja piti yllä tulospalvelua. Antti Ervasti oli mukana tulospalvelussa. Martti ja Juhani olivat valmistelleet etäisyyden arviointikohteet.

Sarjat: Yleinen, 40, 50, 60, 70, 80. Sarjat olivat yhteisiä miehille ja naisille sekä upseereille ja reserviläisille. Kokonaiskilpailun tulokset laskettiin sarjoittain kunkin osakilpailun sijoituksen perusteella: 1., 2., 3., jne. Nämä sijoituspisteet laskettiin yhteen ja pienin arvo oli sarjan paras.

Palkintojen jako tapahtui Pyssylammen laavulla. Martti jakoi sarjojen parhaille reserviläismitalit: kultaiset, hopeiset ja pronssiset. Lisäksi palkittiin Ärmätin tuotteilla kunkin osakilpailun parhaat.

Sää oli poutainen. Tapani järjesti myös arpajaiset, jossa jokaiselle kilpailijalle tarjottiin arpa. Jokainen arpa voitti, eikä voittotuotteella ollut vaihto- eikä palautusoikeutta! Piirin toiminnanjohtaja Terho Pelli kiitti järjestäjiä ja välitti osallistujien tyytyväisyyden kilpailun järjestelyistä.

Kainuun reservipiirien maastokilpailu 24.8.2023												
Leipivaaran ampumarata ja Pyssylammen maasto												
Sarja	Arvo	TULOKSET		AMMUNTA		ETÄIS. ARV.		SUUNNISTUS			KOKONAISTULOS	
		Nimi	Yhdistys	Tulos	Sij.	Virhe / m	Sij.	Aika	Lkm	Sij.	Sij.pis	Sijoitus
Yl		Marika Haverinen	Kaj. Res	65	1	267	1	50.45	17	1	3	1
40	Rj	Juha Kanervo	Ristij. Res	80	2	81	1	58.04	20	1	4	1
40	Korp.	Matti Muilu	Ristij. Res	83	1	102	3	55.08	18	3	7	2
40	Ltn	Kari Sutinen	Puol. RU	78	3	96	2	54.37	18	2	7	3
40	Alik	Matti Sutinen	Puol. Res	77	4	141	5	53.38	15	4	13	4
40		Anu Muilu	Ristij. Res	58	5	136	4	59.59	14	5	14	5
50	Ylil.	Arto Haverinen	Kajaanin RU	74	1	189	5	55.37	21	1	7	1
50	Ltn	Vesa Hyytiäinen	Kuhmon RU	71	3	68	2	50.36	10	2	7	2
50		Tanja Kempainen	Ristij. Res	49	5	125	4	49.10	4	3	12	3
50	Kers	Jouni Kempainen	Ristij. Res	72	2	116	3	-				
50	Korp.	Risto Pyykkönen	Ristij. Res	70	4	45	1	-				
60	Kapt.	Pertti Mulari	Suom. RU	80	1	118	1	51.09	14	2	4	1
60	Maj.	Auvo Kärnä	Kuhmon RU	71	3	148	2	59.59	19	1	6	2
60	Ylik.	Ossi Kähkönen	Kuhmon Res	72	2	164	3	14.15	2	3	8	3
70	Kers.	Reijo Pulkkinen	Kuhmon Res	72	1	82	1	41.13	10	1	3	1
70	Kapt.	Terho Pelli	Suom. RU	33	3	116	2	45.51	10	2	7	2
70	Ylil.	Alpo Hiltunen	Puol. RU	64	2	149	5	34.20	6	3	10	3
70	Vääp.	Heimo Kärnä	Kuhmon Res	31	4	123	3	27.13	1	5	12	4
70	Kapt.	Martti Köngäs	Puol. RU	24	5	138	4	0:02:30	1	4	13	5
80	Maj.	Seppo Tähkäpää	Ristij. RU	38	1	80	1	45.00	10	1	3	1
Osallistuneita		20										
Osakilpailuihin osallistuneet												
80	Maj.	Tapani Piippo	Puol. RU	53								
50	Kapt.	Harri Peltola	Puol. RU	66								
50		Tuula Haverinen	Kaj. Res	-		108		56.21	17			
70	Kapt.	Juhani Palola	Puol. RU	-		102						
60	Ylil.	Aaro Mikkonen	Puol. RU	34				0:09:51	1			
Joukkuetulokset												
1.	Ristijärvi											
2.	Kuhmo											
3.	Puolanka											

Four Day March 2023

R4DM23 – KILSAKISAN TULOKSET – JÄSENLIITOT

1. Reserviläisliitto 0,56 km/jäsen
2. Suomen Reserviupseeriliitto 0,53 km/jäsen
3. Maanpuolustuskiltojen Liitto 0,08 km/jäsen

R4DM23 – TULOKSET PIIRIT (RES, RUL) – KM/JÄSEN

1	1,71	KAINUUN RES.UPS.PIIRI	RUL
2	1,32	POHJOIS-SAVON RES.UPS.PIIRI	RUL
3	1,08	Varsinais-Suomen Reserviläispiiri ry	RES
4	0,92	Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri ry	RES
5	0,81	OPIKELIJAIN RES.UPS.PIIRI	RUL
6	0,79	Kainuun Reserviläispiiri ry	RES
7	0,73	ETELÄ-KARJALAN RES.UPS.PIIRI RY	RUL
8	0,72	Keski-Suomen Reserviläispiiri ry	RES
9	0,70	Lapin Reserviläispiiri ry	RES
10	0,66	Pohjois-Savon reserviläispiiri ry	RES

R4DM23 – TULOKSET A-SARJA 1-99 JÄSENTÄ – KM/JÄSEN

1	15,06	Ristijärven Reserviupseerit ry	RUL
2	11,27	Siilinjärven Reserviupseerikerho ry	RUL
3	7,23	Porin Reserviupseerikerho ry	RUL
4	5,64	Paltamon Reserviupseerikerho ry	RUL
5	5,20	Raision Reserviläiset ry	RES
6	4,88	Puolangan Reserviupseerikerho ry	RUL
7	4,58	Pohjois-Helsingin Reservinialupseerit ry	RES
8	4,48	Vahdon Reserviläiset ry	RES
9	4,24	Hauhon Reserviläiset ry	RES
10	3,12	Suonenjoen Reserviläiset ry	RES
11	3,07	Taivalkosken Reserviläiset ry	RES
12	2,78	Kempeleen Reserviupseerikerho ry	RUL
13	2,65	Lopen Reserviläiset ry	RES
14	2,59	Rautalammin Reserviupseerikerho ry	RUL
15	2,50	Suomussalmen Reserviupseerit ry	RUL
16	2,46	Lapuan Reserviläiset ry	RES
17	2,25	Ristijärven Reserviläiset ry	RES
18	2,19	Paltamon Reserviläiset ry	RES
19	2,03	Ilomantsin Reserviupseerikerho ry	RUL
20	2,02	Haapajärven Reserviupseerikerho ry	RUL
21	2,01	Laukaan Reserviläiset ry	RES
22	1,97	Suomussalmen Reserviläiset ry	RES
23	1,96	Nakkilan Reserviläiset ry	RES
24	1,94	Muhoksen Reserviläiset ry	RES
25	1,91	Arctic Snipers ry	MPKL
26	1,90	Louhisaaren Reserviläiset ry	RES
27	1,82	Hartolan Reserviläiset ry	RES
28	1,82	Puolangan Reserviläiset ry	RES
29	1,80	Västnylands Reservofficersförening r.f.	RUII
30	1,77	Juuan Reserviläiset ry	RES
31	1,73	Viitasaaren Reserviläiset ry	RES
32	1,66	Tervolan Reserviupseerit ry	RUL
33	1,64	Taipalsaaren Reserviupseerikerho ry	RUL
34	1,62	Pihtiputaan Reserviupseerit ry	RUL
35	1,59	Helsingforsnejdens Svenska Reservunderoff	RES
36	1,59	Kemin Reserviläiset ry	RES
37	1,50	Liperin Reserviupseerit ry	RUL
38	1,46	Sysmän Reserviläiset ry	RES

Tule mukaan reserviläistoimintaan

Suomen Reserviupseeriliitto: <https://www.rul.fi/jasenhakemus>

Reserviläisliitto: [https://www.reservilaisliitto.fi/jasenille/
jasenhakulomake/](https://www.reservilaisliitto.fi/jasenille/jasenhakulomake/)